

Häckfågelfaunan på Spillepeng 1992–2026

—

och lite om området

En översikt av Kenneth Bengtsson, Fågelskydd Spillepeng

Innehåll:

Beskrivning av området	Sidan 3
Områdets häckande arter	15
Historiska häckfåglar (före 1992)	47
Slutord	47
Appendix 1 – Skärfläcken vid Spillepeng 1992–2026	48
Appendix 2 – Backsvalan vid Spillepeng 1992–2026	50

Titel: *Häckfågelfaunan på Spillepeng 1992–2026 – och lite om området*
Utgiven av: Fågelskydd Spillepeng 2026
Författare: Kenneth Bengtsson
Layout: P-G Bentz/Sturnus
Omslagsfoto (från ca 2012): Perry Nordeng

Fågelfaunan på Spillepeng 1992–2026

Kenneth Bengtsson

I denna text försöker jag beskriva fågellivets utveckling i ett område som är både stort och intakt. Området heter Spillepeng och det har inventerats sedan 1992 och senast 2026. Det handlar således om utvecklingen under 35 år.

Dagens Spillepeng ligger i de tre kommunerna Burlöv, Lomma och Malmö. De norra ängarna ner till Alnarpsdiket ligger i Lomma och större delen av bukten tillsammans med de yttre delarna av deponin tillhör också Lomma. Burlövs kommun besitter Tågarps hed samt norra delarna av fritidsområdet och en bit av strandlinjen i Segeåns mynningsområde. Resten av fritidsområdet och stora delar av deponin ligger i Malmö kommun. Kartan i Figur 1 visar området och kommungränser.

Det område som vi idag benämner Spillepeng har en lång och brokig historia. Om vi bortser från förhistoria så var området ursprungligen en lång och obruten strandäng från Lomma till dåtidens Malmö. Vi pratar nu om 1700-talet. Strandängarna betades och en del av marken kallades för Spillepengmarken. Namnet lär komma från den strid om äganderätten som under 1700-talet utkämpades mellan Malmö stad och Burlöv. Namnet ska då betyda ungefär "spelet om ängen" – *spillet om ängen* (danskan var utbredd i området vid den tiden). Malmö vann denna kamp och därefter har delar av området benämnts Spillepeng. Figur 2–7 visar översiktligt hur Spillepeng med omnejd såg ut 1850, 1939, 1955, 1960, 1984 och 2023. Dagens Spillepeng är inringat med rött och röda prickar visar Fågelstationens nutida läge. Foto 1 visar ett flygfoto från norr från slutet av 1930-talet (Fotot är från boken *De allmänna vägarna i Malmöhus län* av Karl Enghoff. 1938. Lund). Tågarps hed i Burlövs kommun ses där som en tårtröjsformad del av ängarna. Men det finns även andra namn på delar av området och det mest kända är Sjölund. Några egentliga gränser finns mig veterligen inte men med Sjölund menades nog

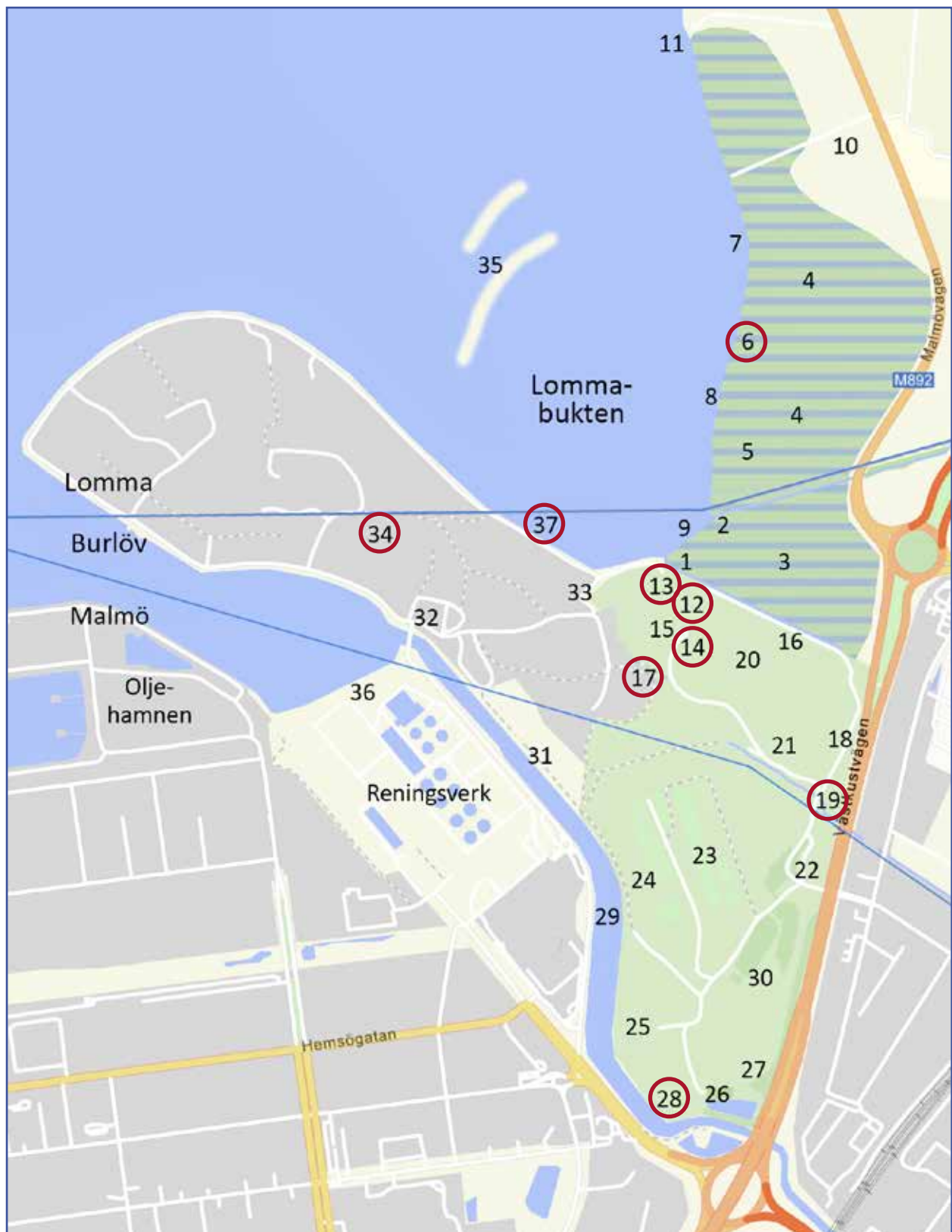

Foto 1. Foto från slutet av 1930-talet. Tågarps hed i Burlövs kommun ses som en tårtröjsformad del av ängarna.

mest området närmare Malmö. Namnet lär ha myntats av rådmannen Nils Herman Quiding (1808–1886) som i mitten av 1800-talet byggde sig ett lantställe ungefär där som dagens Flintränegata börjar. Bygget på den sumpiga marken var inte lätt och Quiding lär först ha kallat området för Ingalunda, något senare för Någorlunda och slutligen för Sjölund. För att fullfölja denna namntradition borde vi idag kalla området för Annorlunda. Lantstället revs hösten 1914 och på platsen anlade Statens järnvägar en växelstation.

Foto 2. Nils Herman Quidings Sjölund när det begav sig. Källa: Okänd.

Figur 1. Karta över det inventerade området med kommungränser och platsnamn. De inringade är inaktuella idag.
 1. Kalinaån; 2. Alnarpsån; 3. Tågarps hed; 4. Alnarps fåladar; 5. Krickesjön; 6. Kruthuset; 7. Norra stranden; 8. Mellersta stranden; 9. Mynningsbukten; 10. Traktorvägen; 11. Norra skjutbanan; 12. Bengtssons bunker; 13. Bunker B; 14. P-plats; 15. Utsiktsplats; 16. Kaninavelsförening; 17. Buddhadammen; 18. Skridskoallén; 19. Skridskodammen; 20. Ripbacken; 21. Svackan; 22. P-plats, infart; 23. Skjutbanan; 24. Lundsångarlunden; 25. Brandövningsplats; 26. Djurminnesplats/damm; 27. Kråkdungen; 28. Agilitybana; 29. Sege å; 30. Hundrastkullen; 31. Fiskesträckan; 32. SYSAVs kontor; 33. Fågelstation, Fågelskydd Spillepeng; 34. Platåsjön; 35. Revlarna; 36. Kadaverstranden; 37. Strandreveln.

Figur 2–7. Kartor som översiktligt visar hur Spillepeng med omnejd såg ut 1850, 1939, 1955, 1960, 1984 och 2023. Dagens Spillepeng är inringat med orange och röd prick visar Fågelstationens nutida läge.

Hela området, oavsett om vi kallar det för Spillepeng eller Sjölanda, har under åren som gått omdanats till oigenkännlighet för en person som levde under 1800-talet och första halvan av 1900-talet. Det började med järnvägsbygget i mitten av 1800-talet och fortsatte via diverse utfyllnader vid Malmös dåvarande hamnområde. Västkustvägen anlades 1932–1934 och då snörptes en del av kuststräckan av och bildade dagens damm längs denna väg – den så kallade Doppingdammen där svarthalsade doppingar häckade under många år på 1960–1980-talen. Utfyllnaderna i Öresund eskalerade under andra halvan av 1900-talet och stora delar av området fungerade under många år som soptippar – både Burlövs och Malmös. Grovt räknat kan vi säga att allt väster om Västkustvägen, söder om Tågarps hed, idag är utfylld och vunnen mark. Se Figur 2–7 för överskådlig bild av utvecklingen.

Men den geografi och det naturliv vi känner idag hade kunnat vara väldigt annorlunda om idéer från förr blivit verklighet. I Sydsvenska Dagbladet kunde man 3 december 1969 läsa att: "Lommabukten kommer att fyllas ut mycket snart – dock inte för att man i första hand ska få välbelägen mark. Istället gäller det en annan mera angelägen uppgift, nämligen att bli av med den snabbt växande sopmängden". Det var frågan om utfyllnader i främst den södra delen av bukten (alltså vår del). Föga tröstande var uttalandet att "man bör dock lämna kvar fågeldammar". Av detta blev alltså intet, men nya planer av liknande karaktär dök upp under 1980-talet. Innan Sysavs utfyllnad i havet fick sin slutliga utformning fanns det tankar på att fylla ut i bukten upp till skjutbanan i norr och att leda Kalinaån längs nuvarande strandlinje. Det hade betytt slutet för området som strandängsmiljö, vilket också påpekades av biokonst Johny Karlsson i en rapport 1984. Han skrev bl.a. "En utfyllnad av lågvattenområdena utanför ängarna medför att dessa till stor del mister sina ornitologiska värden". Johny förordade istället den lösning som vi idag ser förverkligad.

Det område som vi (åtminstone jag) idag kallar för Spillepeng består alltså av strandängarna från Lomma skjutbana till Tågarps hed, av fritidsområdet söder därom samt av Sysavs avfallsdeponi. Strandängarna är i princip desamma (dock till ytan mindre – omläggningen av Västkustvägen i början av 1980-talet tog en bra bit av Tågarps hed) som under 1800-talet medan fritidsområdet har skapats där Malmö stads och Burlövs soptippar låg förut. Sysavs nuvarande deponi finns på mark som fylldes ut i havet under 1980–1990-talen.

Det är alltså dessa tre områdena – strandängarna med bukten och revellandskapet, fritidsområdet och Sysavs deponi – som har inventerats under 35 år. När jag startade 1992 var området till ytan ungefär som idag – dock stod den yttersta delen av utfyllnaden (etapp 3) inte klar förrän under år 2000. Sysavs utfyllningsetapper 1 och 2 av skedde 1987 och 1992. I Figur 1 visas en översiktlig karta från cirka 2000 över området med lokalamn angivna. Dessa namn är i många fall mina egna och följande platser/anordningar finns inte längre: 6, 12, 13, 14, 17, 19, 28, 34 och 37.

Sedan studien startade 1992 har det hänt mycket och miljöerna har till stora delar ändrat karaktär.

Fritidsområdet. Detta var mycket kargare och dagens frodiga vegetation bara i sin linda under tidigt 1990-tal. Här har fågelfaunan ändrats dramatiskt under åren. Förr kunde t.ex. fjällugglan jaga rapphöns över öppna ytor vintern 1992–1993 och ängspioplärkor häcka i samma område. Idag har många andra tättingarter vandrat in i takt med träd och buskars tillväxt. Området hyser idag en damm och den ligger vid Djurminnesplatsen (Foto 3). Tidigare har det funnits ytterligare dammar, men de är borta nu. Foto 4–6 visar en del av området 1992, 2008 och 2026 och Foto 7–8 visar samma vy längs Segeå 1992 och 2026. Foto 9–11 visar en av entréerna till Spillepeng (från Västkustvägen vid Arlöv) 1973, 1974 och 2026. Under 1970-talet mynnade Kalinadiket länge söderut, idag löper det, delvis i kulvert, längs vägens högra del.

Foto 3. Dammen vid Djurminnesplatsen 8 juni 2026.
Foto: Kenneth Bengtsson.

Foto 4–6. Del av området 1992, 2008 och 2026.
Foton: Kenneth Bengtsson.

Foto 7–8 (ovan). Segeå 1992 och 2026.
Foton: Kenneth Bengtsson.

Foto 9–11 (t.h.). En av entréerna till Spillepeng (från Västkustvägen vid Arlöv) 1973, 1974 och 2026.
Foton: Kenneth Bengtsson.

Deponiområdet: Den nyvunna marken på deponin var mycket karg och så gott som utan vegetation under de tidiga åren. Men idag finns många gröna rudermiljöer som lockar flera tättingarter, t.ex. törnsångare – Foto 12 och 13. Foto 14 och 15 visar en del av deponin och är tagna från ungefär samma plats på fritidsområdet 1992 och 2026. De tre utfyllnadsetapperna stod klara omkring 1988, 1992 och 2000.

Foto 12. Rudermiljö.
Foto: Kenneth Bengtsson.

Foto 13. Ruderatmiljö. Foto: Kenneth Bengtsson.

Foto 14 & 15. Vy över Fritidsområdet 1992 och 2026. Foton: Kenneth Bengtsson.

Strandängarna var under en period på 1990- och tidigt 2000-tal länge obetade och därmed bevuxna med hög örtvegetation. Det fanns också ett ganska stort vassbälte strax norr om Alnarpsdiket (vid den så kallade Krickesjön). Här häckade t.ex. sävsparv, rörsångare och tillfälligt brun kärrhök – Foto 16. Betet återupptogs 2004 och då ändrades ängarnas karaktär successivt. Bland annat försvann

vasshavet inom få år – se vy på Foto 17 där Krickesjön ses centralt.

Alnarpsdiket, eller Rinnebäck, (Foto 18) utgör gräns mellan Burlövs och Lommas kommuner. Norr om diket ligger Alnarps fälader och söder därom Tågarps hed. På Foto 19 och 20 ses ungefär samma vy över Tågarps hed 1992 och 2026. År 2008 fick strandängarna och grundvattenområdet med revellandska-

Foto 16 & 17. Krickesjön 2004 och 2026. Foton: Kenneth Bengtsson.

Foto 18. Alnarpsdiket 2026. Foto: Kenneth Bengtsson.

pet status som naturreservat och reservatet heter *Södra Lommabukten med Alnarps fåldar och Tågarps hed*. Vegetationen på ängarna är salttålig och gynnas av översvämningar vid högvatten. Se Foto 21 för ett exempel efter Annandagsstormen 2016. Strandängarna är belagda med beträdnadsförbud 15 mars till 30 september och vattenområdet under hela året.

Tågarps hed, den sydligaste ängadelen, håller en hel del vatten under framförallt höst, vinter och vår och stundom under våta somrar. Vattnen finns i de så kallade skonorna vilka torde vara rester av ett fornt mynningsområde för den ursprungliga Rinnebäcken. Denna rann från en sjö, senare mosse, som låg strax söder om Alnarp. Sjön hette Rör-sjön och dikades ut under 1800-talet. Idag mynnar istället det grävda Alnarpsdiket i området. Kvar av såväl Rör-sjön som den ursprungliga Rinnebäcken är alltså skonorna på Tågarps hed. Foto 22 A–F visar Tågarps hed under sex olika år och där ses skonorna hyfsat väl. Figur 8 visar Rinnebäckens naturliga flöde före utdikningarna (ur Skånska rekognosceringskartan 1815).

Området måste ha varit ett eldorado för vadare och andra våtmarksfåglar förr i tiden och en liten aning om hur det kunde ha sett ut fick vi i maj 1995. Då bildades en propp i Alnarpsdikets mynning och denna propp tvingade vattnet ut över Tågarps hed som till stora delar översvämmades. Detta ledde till goda möjligheter för våtmarksfåglar, bl.a. sågs brushanespel. Proppen släppte dock ef-

Foto 19 & 20. Tågarps hed 1992 och 2026. Foton: Kenneth Bengtsson.

ter tre veckor och allt återgick till det nutida normala.

Söder om Tågarps hed rinner Kalinadiket. Det är idag ett i sin helhet grävt dike (delvis kulverterat) där Sockerbruket förr i tiden släppte ut kylvatten. Detta uppvärmda vatten fick en positiv effekt under isvintrar eftersom det höll en öppen vak en bit ut i bukten.

Foto 21. Annandagsstormen 2016 förändrade kustlinjen. Foto: Kenneth Bengtsson.

Foto 22 A–F. Tågarps hed vid sex olika tillfällen: 1939, 1955, 1967, 1973, 1984 och 1986.

Denna vak är nu historia efter att Sockerbruket lades ner 2024. I äldre tiden var det Lilla Segeå som mynnade strax söder om nuvarande Kalinadiket. Hur Lilla Segeå blev till Kalinadiket och hur diket löpte förr framgår av Figur 2–7.

I äldre tider fanns ett fårahus (tror jag att det var) på ängarna intill Västkustvägen. Det låg mittemot dagens Södergård. Huset

har fastnat i hörnet på ett foto taget av Sune Christiansson under 1960-talet (Foto 23). Fårahuset revs troligen under 1970-talet.

Det fanns också ett skyddsvärn utmed stranden. Där sökte markeringspersonal skydd när flygvapnet bedrev övningskytte vid tiden för andra världskriget. Jag och min kompis kallade värnet för kasernen och det revs (tyvärr) i början av 2000-talet (Foto 24).

Figur 8. Karta som visar Rinnebäckens naturliga flöde före utdikningarna. Källa: Skånska rekognosceringskartan 1815

Foto 25. Kustlinjen 1992. Foto: Kenneth Bengtsson.

Foto 26. Kustlinjen 2026. Foto: Kenneth Bengtsson.

Foto 23. "Fårahuset" i bakgrunden på 1960-talet. Foto: Sune Christiansson.

Foto 24. "Kasernen" i juni 1988. Foto: Kenneth Bengtsson.

Strandlinjen har ändrats en del under åren och Foto 25 och 26 visar hur den såg ut 1992 och 2026. Se också Foto 21.

Slutligen några ord om grundvattenområdet inklusive revellandskapet. Detta område hör intimt samman med strandängarna och erbjuder stora värden för många fågelarter under alla årstider. Utöver de häckande arterna så rastar många i området under flyttningstider och andra övervintrar. Den grundläggande karaktären gör att även små skillnader i vattenstånd kan förändra landskapet och vid mer dramatiska höjningar blir resultatet just dramatiskt – inte minst för häckande arter på revlarna. Foto 27 A-D och Foto 28 visar hur det kan se ut under olika väderförhållanden. Revellandskapet är minst sagt varierande.

Det har alltså hänt en hel del mellan 1992 och 2026 och det har givetvis påverkat fågelfaunan. Förutsättningarna för många arter har blivit bättre, men för andra har det istället blivit sämre eller helt hopplöst.

19 maj 2026

25 juni 2026

7 juli 2026

6 september 2026

Foto 27 A–D. Vattenståndet påverkar revlarnas utbredning. *Foton: Kenneth Bengtsson.*

Foto 28. Höst- och vinterstormarna formar kustlinjen. Nyårsdagen 2019. *Foton: Kenneth Bengtsson.*

Områdets häckande arter

Vi går nu över till presentationen av de arter som häckat inom området under åren 1992–2026. Totalt handlar det om 66 arter. Inventeringarna har skett efter samma metodik under alla år och det handlar om enkel revirkartering. Det betyder att det för många arter – främst tättingar – handlar om revir och inte säkerställt antal häckande par. Nedan beskriver jag de olika arternas historia i området. Jag tar mig friheten att följa den före detta taxonomiska ordningen. Det ska också nämnas att det för vissa arter redovisas häckningar i två områden – ängarna och deponiområdet. Det senare omnämns då som SP.

SMÅDOPPING: Arten har bara gjort häckningsförsök under ett år och det var 1995. En tillfällig propp i Alnarpsdikets utlopp i början av maj gjorde att stora delar av Tågarps hed vattenfylldes detta år. Det blev ett eldorado för många arter och bland annat lockades ett par smådopping till platsen. Proppen släppte dock några veckor senare och många häckningsförsök, t.ex. smådoppingarnas, spolieades när heden tömdes på vatten.

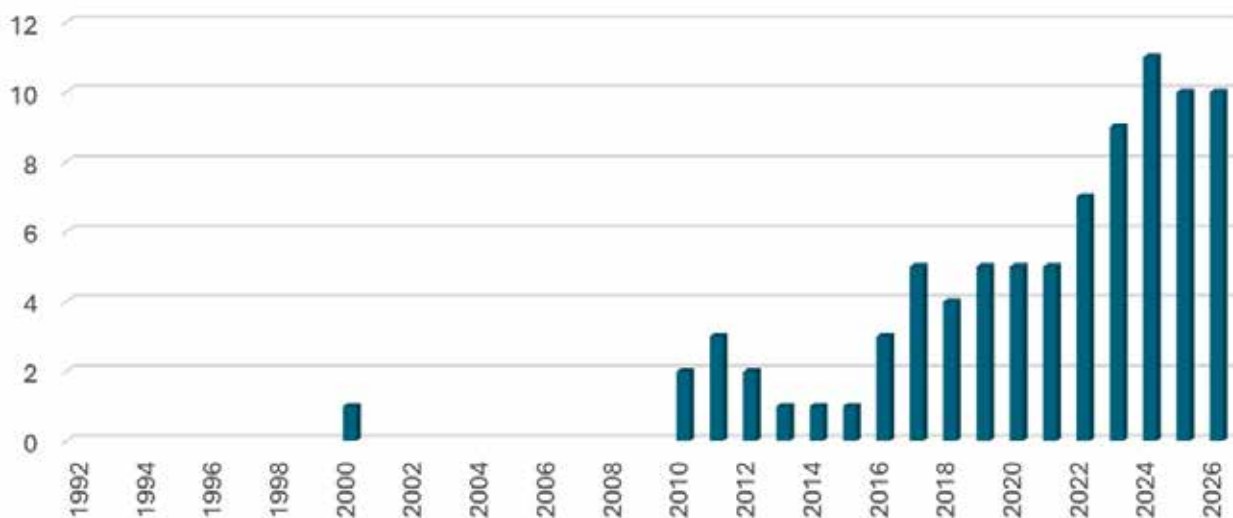
SKÄGGDOPPING: I studien ingår normalt inte de arter som häckar i Segeå, men för skäggdoppingen har vi gjort ett undantag. Den första ansatsen till etablering skedde 2000

och då producerade ett par tre ungar. I noteringarna står att det var första häckningen i området under "modern tid". Därefter dröjde det till 2010 innan nästa häckning (två par) skedde. Men sen har arten haft en ganska enastående utveckling. Ungar produceras varje år, men framgångarna varierar. Blir det stora och plötsliga vattenståndsvariationer havererar många häckningar. Det skedde t.ex. 2025. Då kunde vi bara påvisa två flygga ungar för de tio häckande paren.

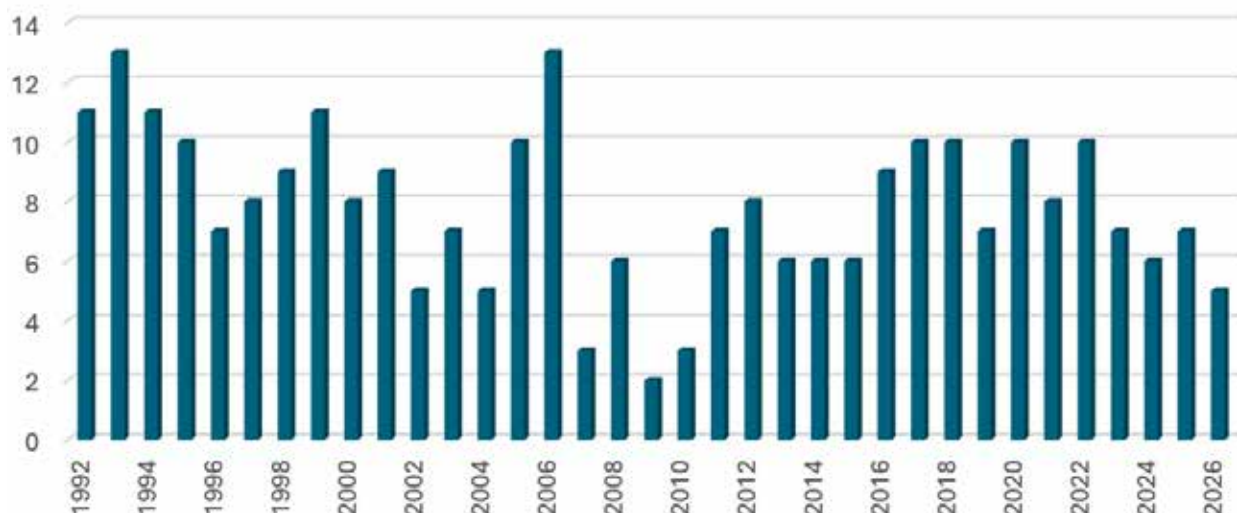
Lika illa blev det 2026, trots att rekordmånga individer noterades i ån under häckningstid. Det handlade om 32 stationära fåglar och flertalet verkade ha bildat par. Vi kunde dock bara konstatera tio säkert häckande par. Och precis som 2025 orsakade

Ruvande skäggdopping i Segeå 2024.
Foto: Kenneth Bengtsson.

Figur 9. Antalet häckande par av skäggdopping.

Figur 10. Antalet häckande par av knölsvan.

ständiga vattenhöjningar i ån stora förluster. Endast ett par kläckte två ungar och lyckligtvis växte dessa upp. Doppingarna lämnade ån tidigt och 21 juli sågs bara de två ungarna med en förälder. Övriga hade dragit ut i mynningsområdet och mot en stundande övervintring.

KNÖLSVAN: För knölsvanen har häckningarna bokförts om bona legat på Spillepengsidan av Segeå och mynningsområdet samt givetvis i bukten och längs strandängarna. Det är

bara seriöst häckande par som räknats. Svanar som bygger slarviga bon och ligger på dem ett par dagar för att sedan ge upp, har inte räknats.

Arten häckar årligen i området med flera par men ungtproduktionen är ofta dålig. Detta gäller inte minst för de par som häckar i bukten. Här försvinner kläckta ungar ofta under sina första veckor. Två exempel på dåliga år är 2011 då inga av sju par ens kläckte några ägg samt 2013 då sex par kläckte 18 ungar som alla dog. Bäst lyckas paren som häckar

Knölsvan och gravand med ungar 2019. Foto: Kenneth Bengtsson.

längs Segeå och i mynningsområdet. Fler-talet bon har dock legat på revlar i bukten samt på nordsidan av deponivallen och de är bland annat utsatta för höga vattenstånd. Kolonihäckningar med 4–6 bon på revlar har noterats, men sällan genererat livskraftiga ungar. Men det finns även goda år. Så här skrev vi 2022: "Knölsvanarna häckar normalt med 6–10 par i området, varav de flesta på revlarna. I år blev det just tio par och vi förväntade oss att det skulle gå som vanligt – d.v.s. uselt. Högvatten brukar ta de flesta bona och de få ungar som kläcks brukar inte bli gamla. Men för första gången på mycket länge växte sju ungar ur tre kullar upp i bukten. Ett par hann kläcka på den yttre reveln innan högvatten tog boet, medan ett annat par lade om på den inre reveln efter ett annat högvatten och lyckade kläcka i mitten av juli. En av tre ungar härifrån nådde flygg ålder trots det sena kläckdatumet. Det tredje paret kläckte på en bottenfast "borg" som klarade alla högvatten under ruvningen. Men en dryg vecka efter kläckningen lättade boet ankare och flöt iväg!". Åren efter gick det så här:

2023: Få kläckta och inga flygga ungar.

2024: Fyra flygga ungar ur en kull.

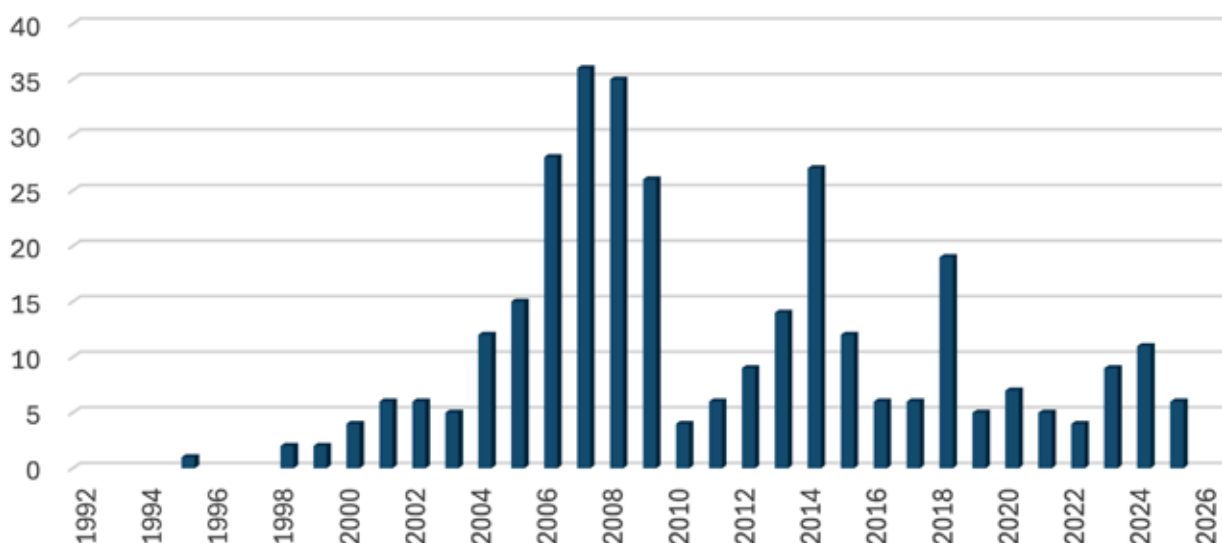
2025: Tre par kläckte – alla ungar dog.

2026: Två par kläckte – alla ungar dog.

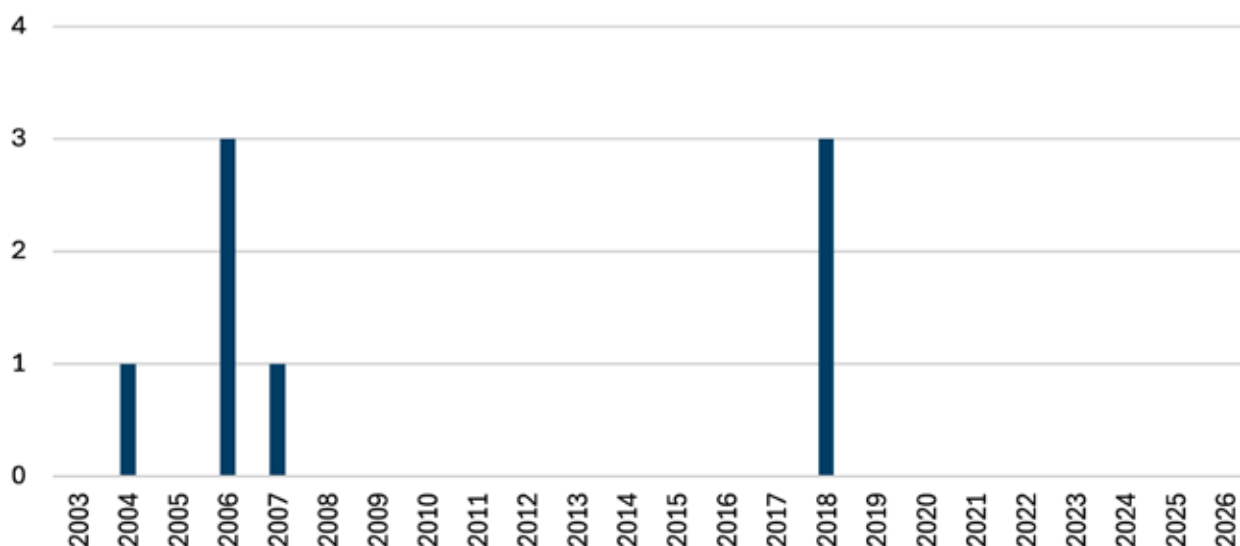
GRÅGÅS: När inventeringarna startade 1992 sågs grågäss regelbundet i området men inte i några stora antal och inte som häckande

art. Den första häckningen noterades 1995 och den följdes av två par 1998. Därefter har det, precis som på många andra lokaler, skett en kraftig ökning av antalet häckande par. Det är dock svårt att räkna paren exakt så därför har jag hela tiden räknat antalet kläckta kullar. Som mest noterades 36 kullar i området 2007 och 35 kullar 2008. För 2014 finns en notering om etthundra stora ungar i området. Kullarna kläcks både på strandängarna och inne på deponiområdet och det kan inte uteslutas att några kullar vandrat in utifrån. Men det har också varit dåliga år och här märks 2010 och 2022 med bara fyra kullar samt 2026 då inte en enda unge sågs. En misstanke är att räv prederat på ägg och små ungar, men för åtminstone 2026 kan kanske den gångna vintern ha inneburit sämre kondition och därmed minskad häckningslust. Intressant i sammanhanget är att det inte heller sågs några ungdular vid Sjölundadammarna inklusive det intilliggande hamnområdet samt längs Segeå under 2026. Räv även där? Den blanka stapeln för 2026 är alltså korrekt.

VITKINDAD GÅS: Denna art ses i mångtusenhövdade flockar i området under höstar, vintrar och vårar. Men som häckfågel har den varit direkt ovanlig under alla år. Flera tusen övervintrande vitkindade gäss kan ses en bit in i maj, men ganska precis den 15:e har i princip alla lämnat området. Därefter är

Figur 11. Antalet grågässkullar under inventeringsperioden 1992–2026.

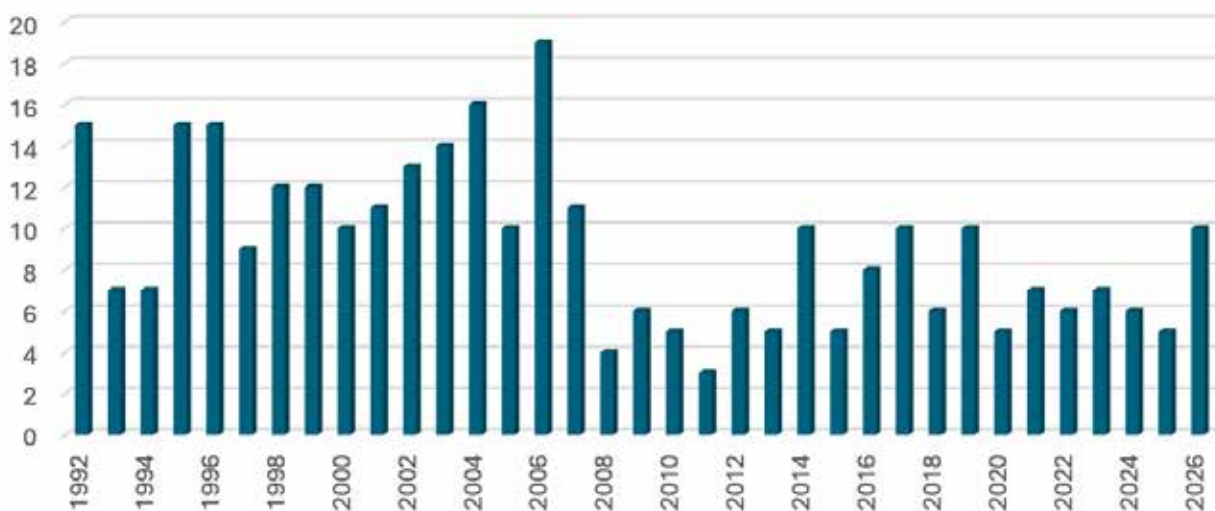
Figur 12. Antalet häckande par av vitkindad gås.

arten mycket fåtalig i området fram till nästa höst. Den första häckningen (ett par) noterades inne på deponiområdet 2004 och därefter följde tre par 2006, ett par 2007 och tre par 2018. Därefter har inga häckningar noterats. Även här är det antalet kläckta kullar som har räknats. Alla häckningar har skett på strandängarna utom 2004 och 2006 då ett par häckade inne på deponiområdet.

GRAVAND: Gravanden är sedan länge en trogen häckfågel i området och har noterats som sådan under samtliga 35 år. Det har dock skett en successiv minskning av antalet individer i bukten under senare år, något som förmodligen hänger samman med en allmän minskning i landet. Gravanden är idag också

rödlistad som Nära hotad (NT). Som mest har 19 kullar noterats 2006 och som minst tre kullar 2011.

Som exempel på senare tiders negativa trend kan följande från 2025 nämnas: "Arten uppträdde i tämligen normalt antal under häckningssäsongen, men antalet kläckta ungfåglar blev bara fem. Kullarna decimerades kraftigt strax efter kläckning och även för dem tror vi att de frekventa höga vattenståndet var negativt. Det var så illa att vi i början av juli inte såg en enda unge. Dock dök tre par upp med vardera fyra välvuxna ungar omkring 15 juli. Dessa var förmodligen uppväxta i norra delen av bukten där vår bevakning är sämre. I värsta fall var dessa kullar invandrade från annat område. I sådant fall blev det

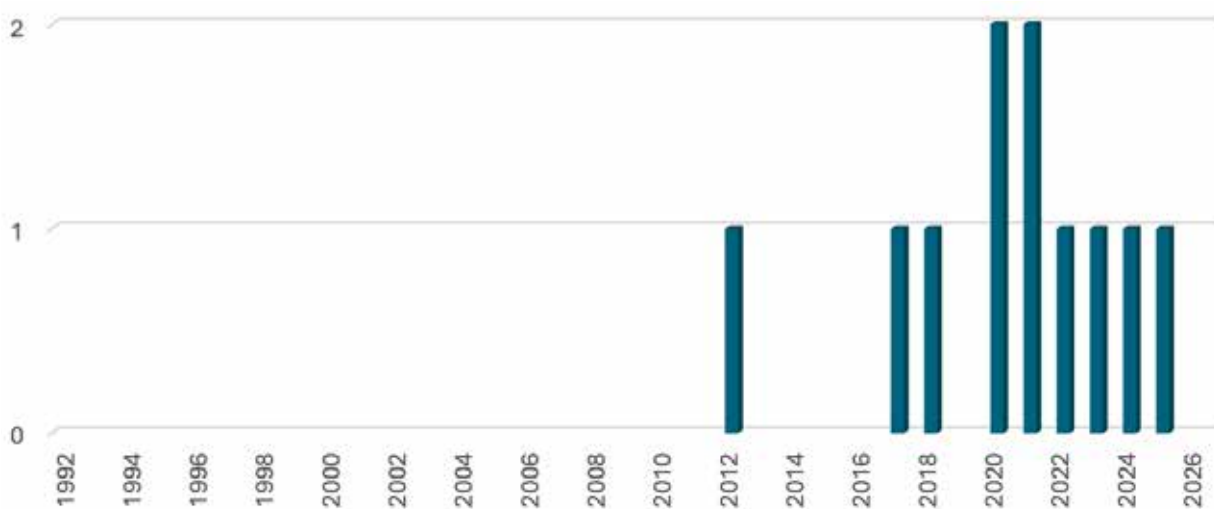
Figur 13. Antalet häckande gravandspår.

Gravänder stjälar ofta andras ungar. Vem dessa fem tillhörde förblev okänt. Foto: Kenneth Bengtsson.

noll ungar för "våra" gravänder under 2025". Men 2026 blev bättre. Jag kunde nämligen räkna hela tio kullar 30 juni. Den räkningen skedde i grevens tid eftersom mycket hårda vindar från nordväst orsakade ett mycket högt vattenstånd 3 juli. Då blandades nog en del kullar – gravänderna tar ju gärna över andras ungar. Under veckorna som följde sågs glädjande många ungar och 5 augusti kunde 24 stora ungar räknas in.

SNATTERAND: Denna art har i motsats till flera andra simandsarter haft en mycket positiv utveckling i Sverige. Från att ha varit en raritet vid såväl Spillepeng som på andra platser i landskapet ses arten idag tämligen regelbundet i området. Snatteranden har också etablerat sig som häckfågel i området och den första häckningen registrerades 2012 och den andra 2017. Från och med 2020 har arten noterats årligen som häckande med

Figur 14. Antalet noterade par av snatterand.

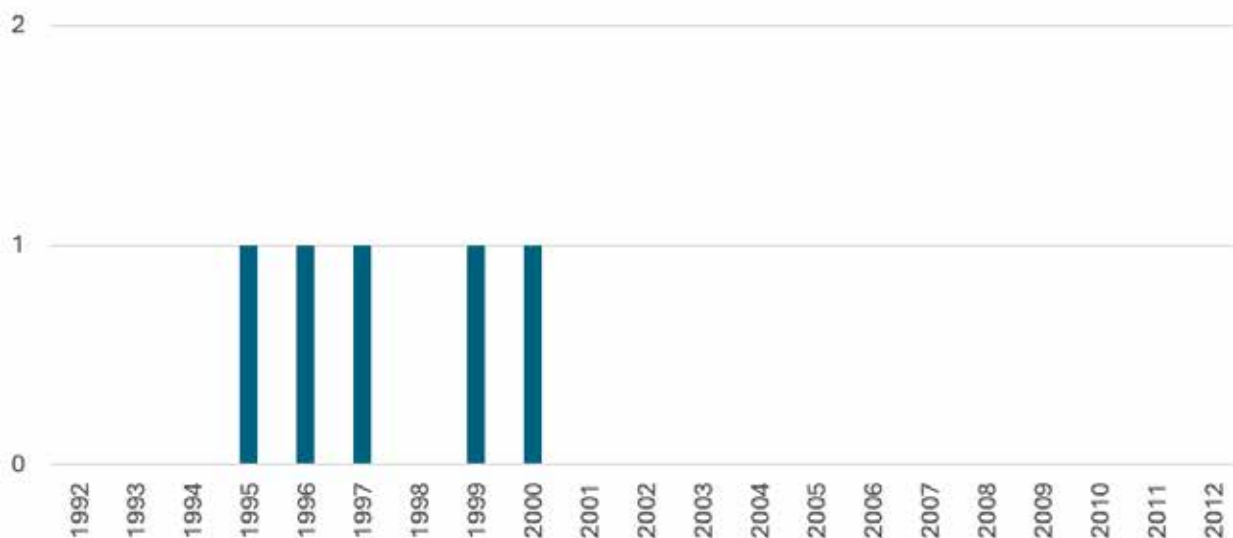
Ett snatterandspår i bukten 2021. Foto: Kenneth Bengtsson.

1–2 par och några av häckningarna har varit framgångsrika. Dock bröts den positiva trenden 2026 då inga tecken tydde på något häckningsförsök.

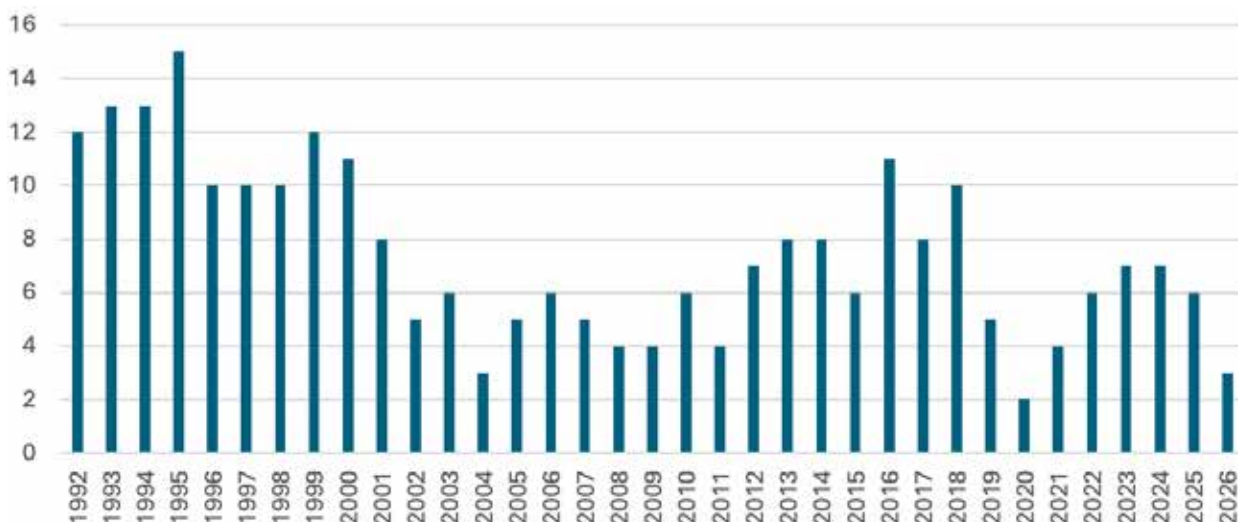
ÅRTA: Årtan är en art som kräver mycket av den miljö den väljer och vårt område är inte optimalt för arten. Därför var det överraskande att ett par valde att häcka i vårt område 1995–1997, 1999 samt gjorde ett troligt

försök 2000. Häckningarna lyckades 1995, 1996 och troligen 1997. Därefter har årtan bara setts som tillfällig gäst under framförallt vårarna.

GRÄSAND: Gräsanden är en årlig häckfågel i området, men det är svårt att räkna antalet häckande par. I likhet med flera andra and- och gåsararter har jag därför nöjt mig med att räkna antalet sedda kullar. Eftersom arten

Figur 15. Antalet par av årtan 1992–2012.

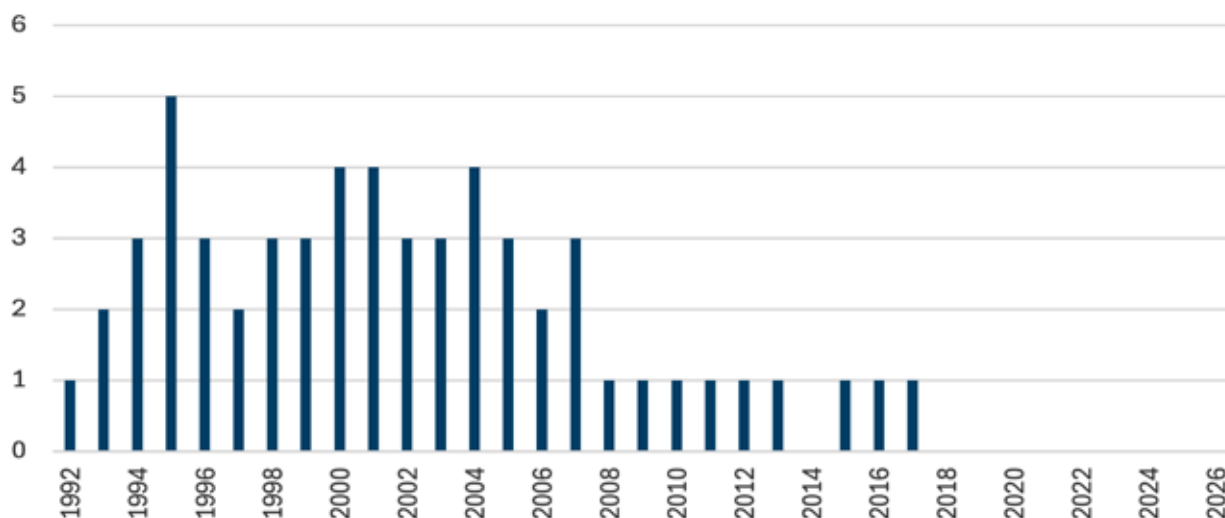
Figur 16. Antalet häckande par av gräsand.

ofta ruvar sina ägg en bra bit ifrån det vattnen dit de tänkt gå med sina ungar är det inte säkert att alla dessa kullar har kläckts inom vårt område. De uppgifter vi har får alltså tas med en nypa salt. Som mest noterades 15 kullar 1995 men under senare år har antalet sedda kullar varit betydligt färre. 2026 blev ett ganska dåligt år. Då sågs bara fem unguddar – två i Kalinaån samt i Alnarpsdiket, Sege å och bukten. Fler kullar kan givetvis ha kläckts och undgått upptäckt. En hona med nio stora ungar sågs i bukten 4 augusti.

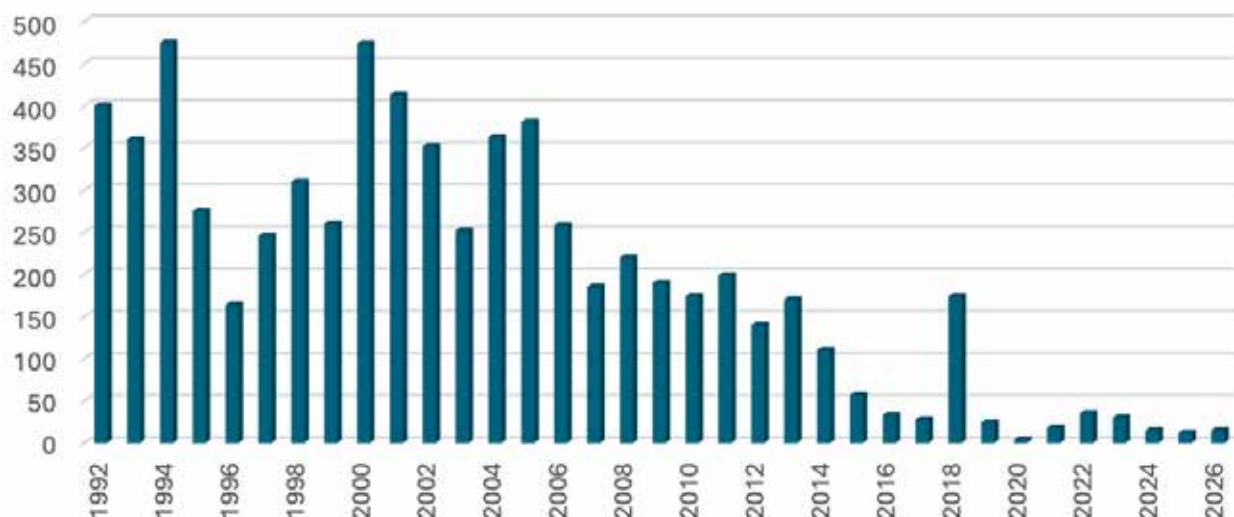
SKEDAND: Denna art tycks ha övergett Spillepeng som häcklokal. Från att ha varit årlig häckfågel med upp till fem par 1995 har den uteblivit som häckfågel sedan 2017. Då noterades en möjlig häckning. Däremot ses gan-

ska många rastande skedänder under höstarna med toppsiffror på upp till 300 ex under september och oktober under senare år.

EJDER: Det är mycket få ejderhonor som ruvar fram sina ungar inom vårt område. Men som uppväxtplats för ungar som kläckts i närområdet – nog ofta på Saltholm – har vår bukt länge varit värdefull för arten. Den statistik vi har gäller max antal sedda ungar vid ett tillfälle och som synes av diagrammet handlade det om många sådana i början och mitten av studieperioden. Men under senare år har vi noterat en dramatisk minskning, som även gäller längs många andra kuststräckor. Under 2026 sågs som mest 15 ungar 30 juni (tillsammans med två ådor) och en ny kull med sex små ungar sågs så pass sent som 3

Figur 17. Antalet häckande par av skedand.

Figur 18. Maximalt antal ejderungar sedda vid ett tillfälle..

Sådana här grupper med ejderungar ses sällan idag. Foto: Kenneth Bengtsson.

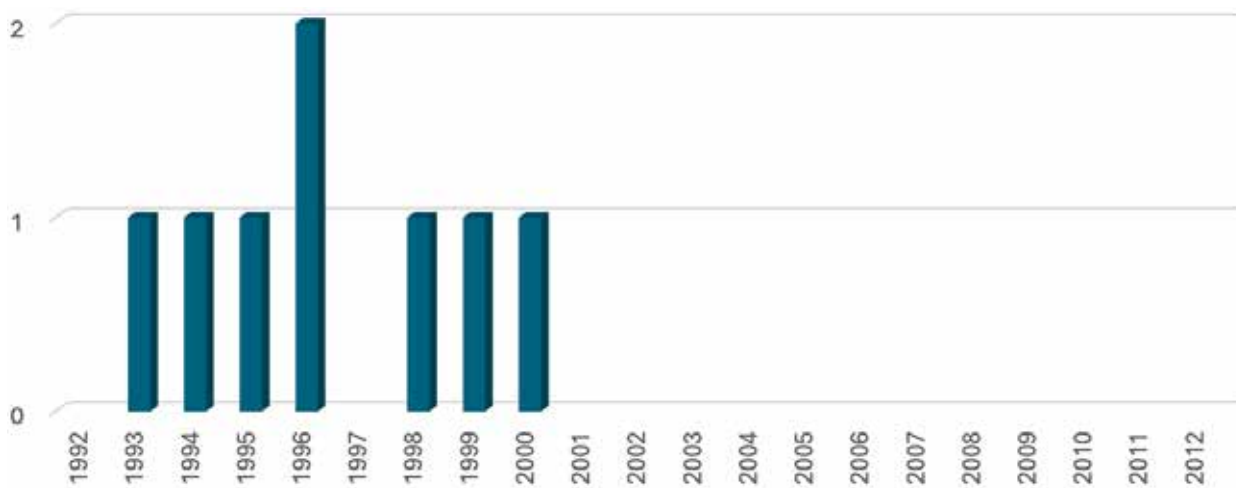
juli. En trevlig observation av tre ådor med tolv halv vuxna ungar gjordes 10 juli. Man får glädjas åt det lilla.

VIGG: Det var längesedan vi kunde konstatera någon häckning eller häckningsförsök av vigg på Spillepeng. Senast det begav sig var 2000 och då stördes honan av en illa planerad å-rensning i Alnarpsdiket. Lyckade häckningar noterades 1993, 1994 och 1996.

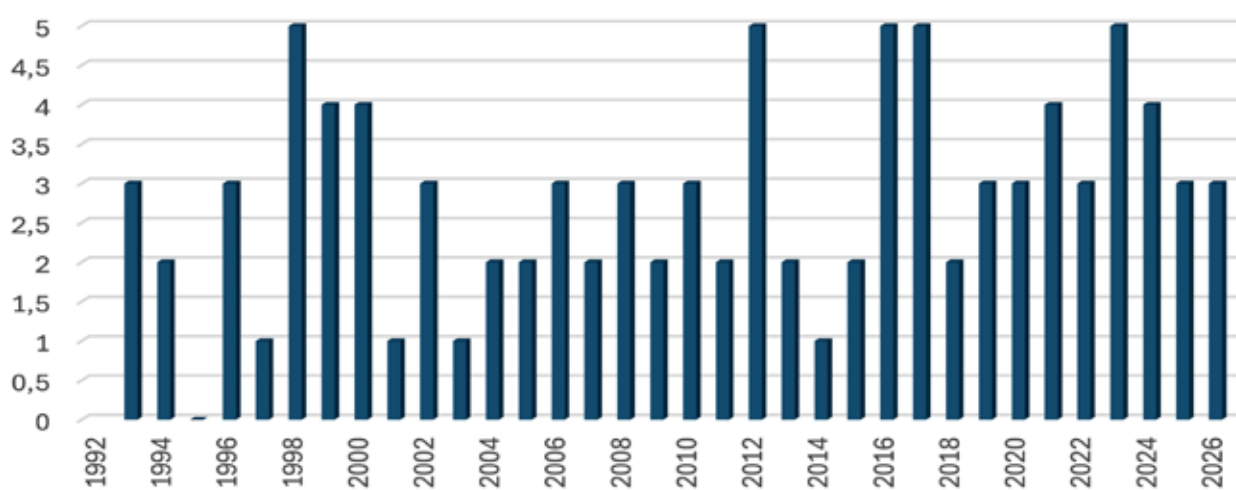
SMÅSKRAKE: Denna är en årligt häckande art sedan 1992 och säkert även långt tidigare.

Nollan för 1995 beror sannolikt på en miss av mig. Antalet sedda kullar har annars varit 1–5 under åren och lyckade häckningar registreras regelbundet. Under 2026 sågs en kull om fem ungar 25 juni och några dagar framöver. Sen dröjde det till 10 augusti innan en hona dök upp med åtta stora ungar och dagen efter sågs en hona med fem små ungar.

BRUN KÄRRHÖK: Det vassbälte som fanns runt Krickesjön passade arten bra och ett misslyckat häckningsförsök gjordes redan 1995. Det gjordes även ett häckningsförsök 1991

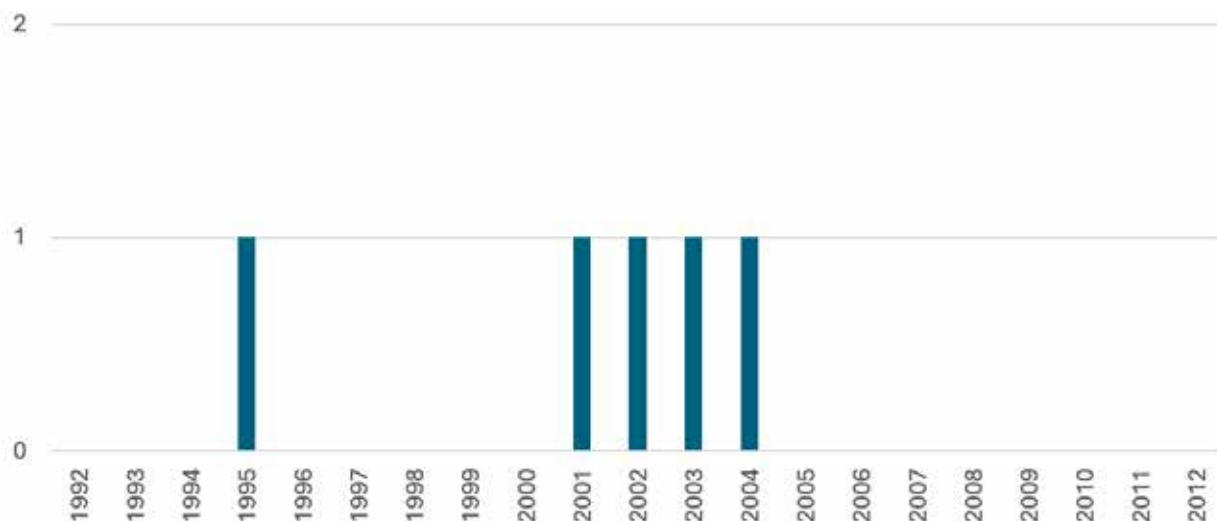
Figur 19. Antalet par av vagg 1992–2012.

Figur 20. Antalet registrerade kullar av småskrake 1992–2026.

Likt gravänderna stjälar ofta småskrakhonor andras ungar. Denna hona kan inte vara mor till alla! Foto från 2019.
Foto: Kenneth Bengtsson.

Figur 21. Antalet häckande par av brun kärrhök 1992–2012.

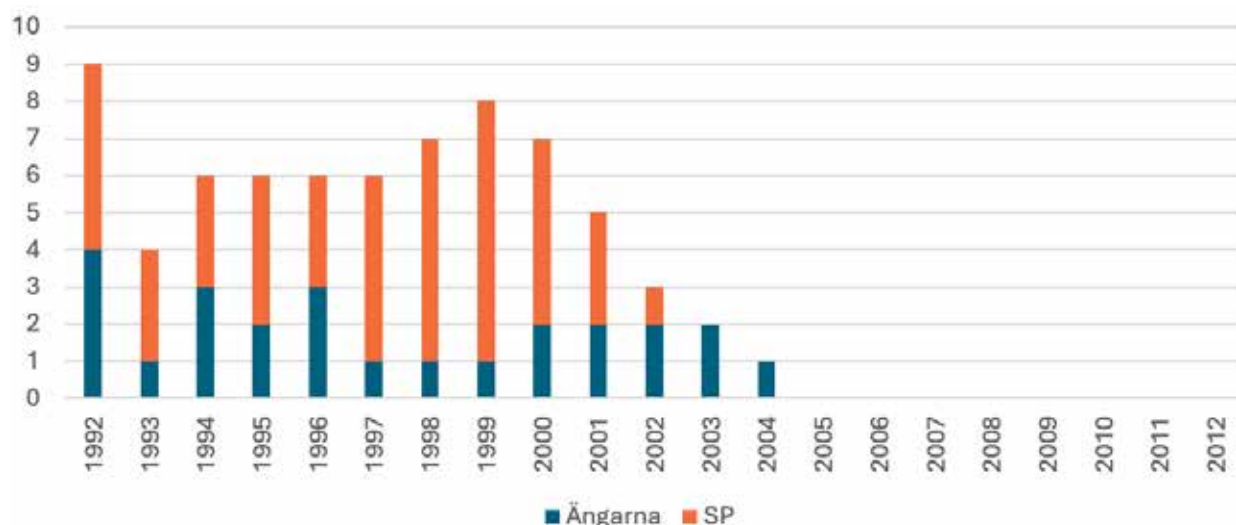
men det ”havererade vid storm i maj då sjön steg upp”. Men under åren 2001–2004 skedde fyra lyckade häckningar med totalt elva flygga ungar. Därefter minskade, och till slut försvann, vasshavet och därmed de bruna kärrhökarna.

ORMVRÅK: Ett par häckade lyckosamt strax utanför området under flera år, men efter att boträdet fallit i en storm gjordes flera försök inom Spillepengområdet. De flesta häckningarna misslyckades, men några år sågs flygga ungar i området. Häckningsförsök har gjorts 2016–2019 samt 2021–2023.

TORNFALK: Det fanns inga förutsättningar för denna art förrän 2003. Då satte stiftelsen för Spillepens fritidsområde upp en holk upp

på en påle strax söder om Tågarps hed. Det hela skedde utan kontakt med oss. Läget var förvisso bra för falkarna, men sämre för de trängda vadarna på strandängarna. Det blev två flygga ungar 2003 men ingen häckning 2004. Året efter togs holken ner och därmed var tornfalkens historia i området slut. Det ska dock nämnas att arten därefter har häckat flera gånger i Sysavs 90 meter höga skorstén. Men denna ligger utanför det aktuella bevakningsområdet.

RAPPHÖNA: Det var en gång en ... tid! Idag syns tanken på häckande raphöns i vårt område som en utopi. Men när inventeringsserien startade 1992 var arten regelbunden och faktiskt ganska talrik i området, både på ängarna och inne på deponiområdet. Bland

Figur 22. Antalet häckande av raphöna på Ängarna respektive Deponiområdet (SP) åren 1992–2012.

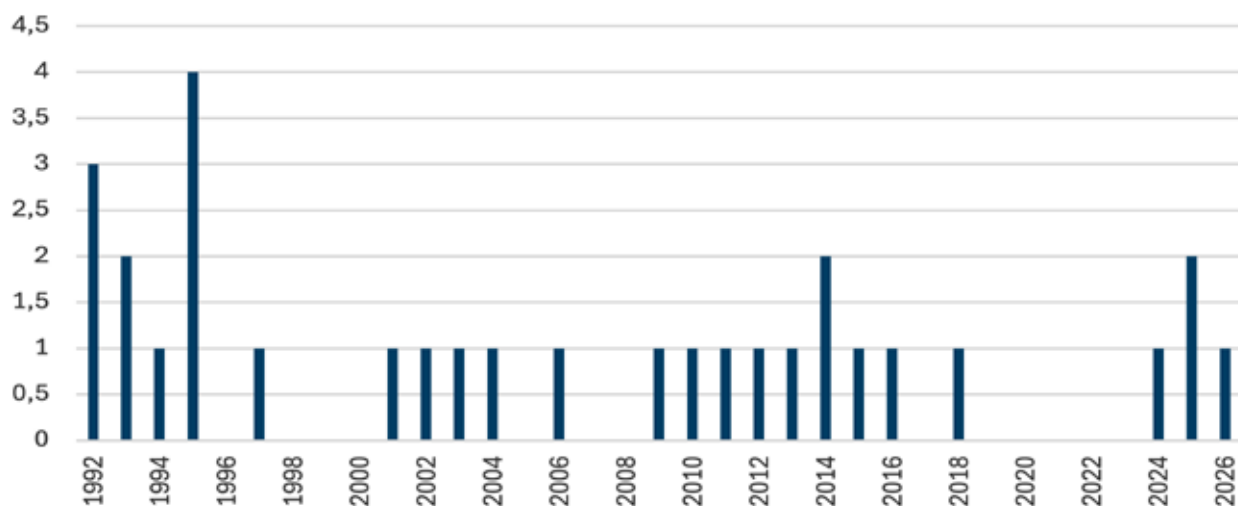
annat fångade fjällugglan som övervintrade 1992–1993 flera raphöns. Men från början av 2000-talet ebbade beståndet ut och det sista paret noterades på strandängarna 2004.

FASAN: I motsats till den förra arten lever fasanerna fortfarande kvar i till synes välmående stil. Jag har inte inventerat arten, blott noterat att det föds och växer upp ungar varje år.

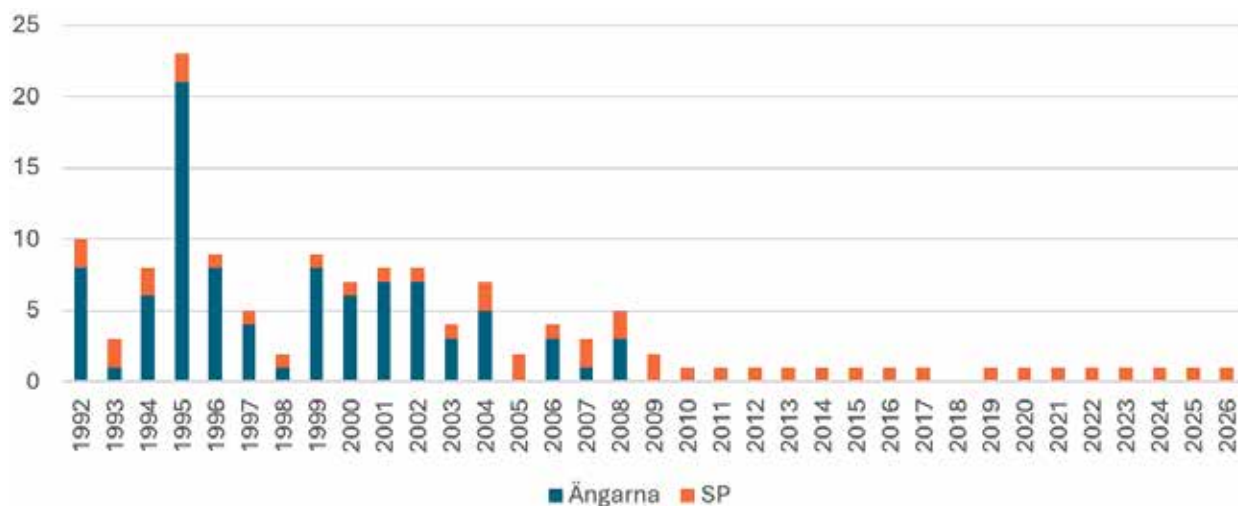
RÖRHÖNA: Det finns egentligen bara två lokalteter som är lämpliga för rörhönan idag och det är Kalinadiket och dammen vid Djurminnesplatsen. Den senare är oftast upptagen av ett sothönspar och Kalinadiket gästas inte årligen. Förr fanns det ytterligare en lämplig damm och vid extrema högvatten på Tågarps hed (t.ex. 1995) har det gjorts försök även där. Häckningen i Kalinadiket 2026 lyckades.

SOOTHÖNA: Denna art har gjort en negativ resa i området. Förr, och fram till 2008, häckade eller gjordes häckningsförsök av flera par på Tågarps hed, i diken och i dikesmynningarna. Få av dessa häckningar lyckades emellertid och under senare år har arten nöjt sig med dammen vid Djurminnesplatsen. Här har det dock gått bra för dem under de flesta åren. De 21 paren på Tågarps hed 1995 berodde på den tidigare nämnda proppen i Alnarpsdiket som resulterade i en översvämning. Proppen släppte dock och merparten av häckningarna misslyckades. Häckningen vid Djurminnesplatsen 2026 misslyckades av okänd anledning.

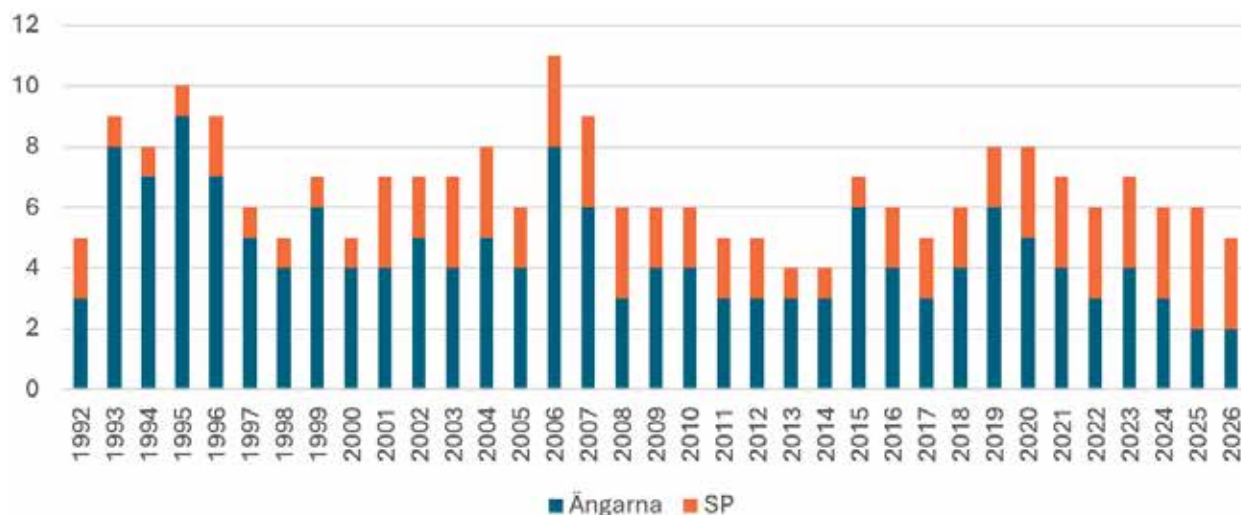
STRANDSKATA: Strandskatan är idag rödlistad som Nära hotad (NT) och det beror kanske, åtminstone delvis, på att de naturligt häckan-

Figur 23. Antalet häckande par av rörhöna.

Figur 24. Antalet häckande av sothöna på Ängarna respektive Deponiområdet (SP).

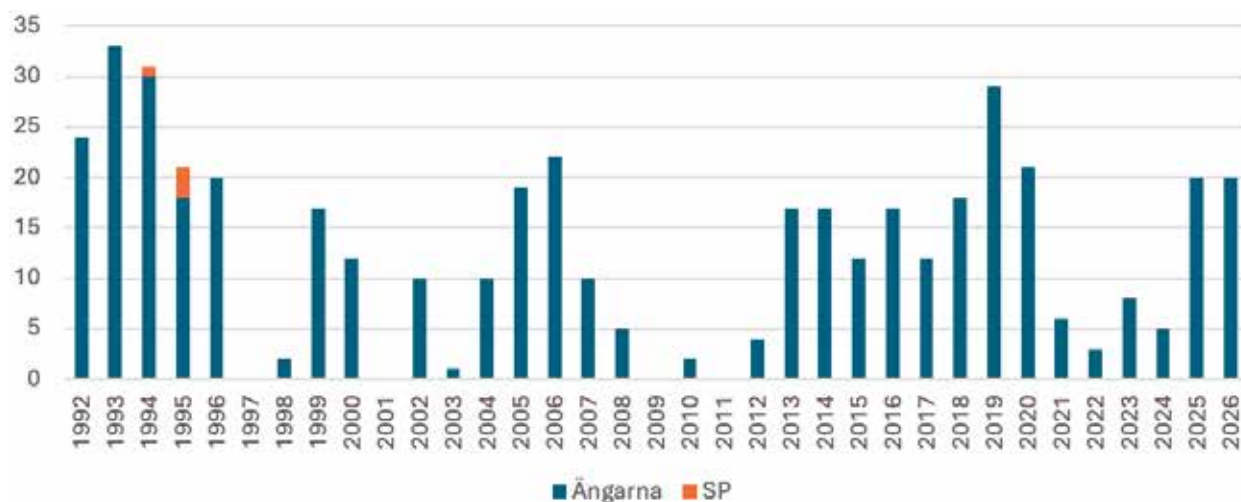
Figur 25. Antalet häckande av strandskata på Ångarna respektive Deponiområdet (SP).

de paren tycks ha förfärligt svårt att producera ungar. Åtminstone är det så hos oss. De par som får fram ungar är de som häckar inne på deponiområdet medan de strandängshäckande paren nästan alltid misslyckas. Konsekvensen av detta är att det idag häckar fler par på deponin än på strandängarna. Under 2026 sågs inga ungar alls.

Från 1982 finns en uppgift om 7–8 häckande par.

SKÄRFLÄCKA: Här har vi att göra med en art som fluktuerar väldigt. Vissa år uteblir arten helt eller häckar med enstaka par, medan den andra år kan uppträda i tämligen stor mängd. Som mest har vi haft omkring 30 häckande par 1993, 1994 och 2019. Oavsett hur många par det har handlat om är det få eller inga alls ungar som nått flygg ålder. De 20 pa-

ren 2025 misslyckades t.ex. kapitalt. Några kläckte sina förstakullar, men förlorade strax alla ungarna. De 20 par som sedan gjorde ett nytt försök ute på en revel havererade totalt genom en dramatisk vattenståndsökning i juni. Allt spolades bort! Nästan lika illa blev det 2026. Sex par häckade på strandängarna och några kläckte ungar. Dessa dog strax och då etablerade sig omkring 20 par på samma revel som ifjor. Men återigen drabbade ett högvatten reveln (3 juli) och häckningen spolierades. Men skam den som ger sig! Ett par trädde mycket överraskande fram med tre små ungar 17 juli. De uppehöll sig vid Kalinaåns mynning och fick faktiskt fram en flygg unge som lämnade området 21 augusti tillsammans med en förälder. En unge försvann omgående och en togs förmodligen av en predator omkring 10 augusti.

Figur 26. Antalet häckande par av skarfläcka på Ångarna respektive Deponiområdet (SP).

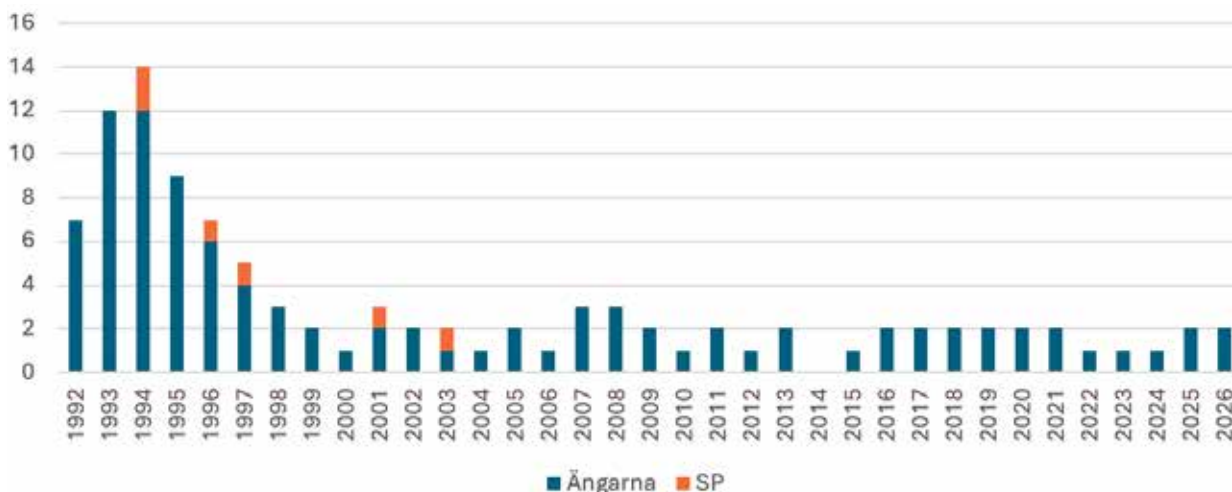
Skärfläckepar med ungar på reveln. Foto: Kenneth Bengtsson.

Från 1982 finns en uppgift om 10–12 häckande par.

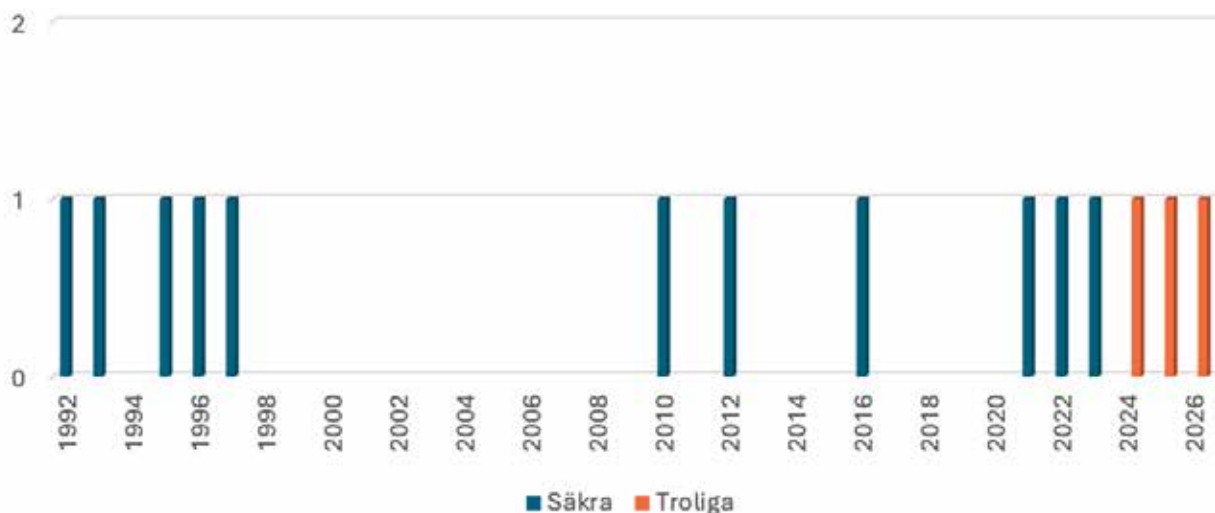
Eftersom skärfläckan är en speciell art för oss redovisar vi mer i detalj hur det gått för arten år för år i Appendix 1.

STÖRRE STRANDPIPARE: Denna art balanserar sedan flera år på slak lina. Från att tidigare ha varit en talrik häckfågel i området handlar det idag om ett till två par, kanske tre något

enstaka år. Det finns en gammal uppgift från före vår tid om 17–23 par 1982. När vår serie började noterades som mest tolv par på strandängarna 1993 och 1994. Det senare året fanns dessutom två par inne på depONIOMRÅDET. Men därefter skedde en snabb minskning via nio, sex och fyra par ner till senare tiders ett till max tre par. Frågan är hur länge vi får behålla arten som häckfågel i området.

Figur 27. Antalet häckande par av större strandpipare på Ängarna respektive Deponiområdet (SP).

Figur 28. Säkra och troliga antalet häckande par av mindre strandpipare på Ängarna respektive Deponiområdet (SP).

MINDRE STRANDPIPARE: Det här är en problemart för mig. Under senare år, inte minst 2026, har flera ex rapporterats på Artportalen under häckningssäsong, men själv noterar jag sällan arten. Antingen handlar det om ett flöde av rastande fåglar, eller så missar jag dem helt enkelt. Jag vandrar ju inte runt på ängarna utan gör mina observationer från fasta punkter utmed stängslen runt området. Det fungerar för de flesta arterna men uppenbart inte för den mindre strandpiparen. Diagrammet över antalet häckande par får alltså tas för vad det är.

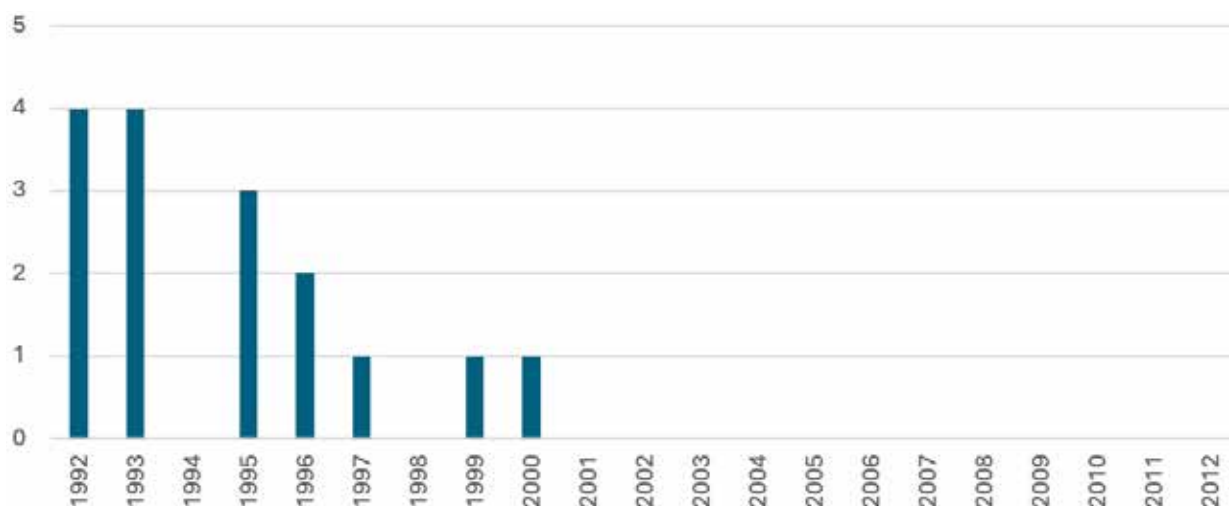
TOFSVIPA: Under alla år har jag räknat antalet tofsvipor från fasta punkter under cirka åtta besök varje vår. Det genomsnittliga antalet har därefter dividerats med två och gett antalet troligt häckande par. Som synes av dia-

grammet var det bättre förr, men vi ser också en positiv utveckling från dippen omkring 2010. Under 2026 nåddes också det bästa resultatet (31 par) sedan 2008. Det finns inga uppgifter om hur häckningarna lyckas, men stora ungar noteras i princip varje år. Hur många är dock omöjligt att slå fast. Under 2026 sågs flera flygga ungar och säsongen tros ha varit positiv.

Nedgången 2010 och följande år är svår-förklarlig. Läget 2009 beskrevs så här: "Nedgångarna för markhäckande arter beror förmodligen på förhöjd adult dödlighet i kombination med mycket svag ungproduktion under senare år. Förmodligen har också nuvarande (sedan ca tre år) rävförekomst en hel del med dagens situation att göra. Det finns ynglande räv på ängarna och på depoin". Och 2010 lät det så här: "Dålig häck-

Figur 29. Antalet häckande par av tofsvipa på Ängarna och i övriga områden.

Figur 30. Antalet häckande par av kärrsnäppa 1992–2012.

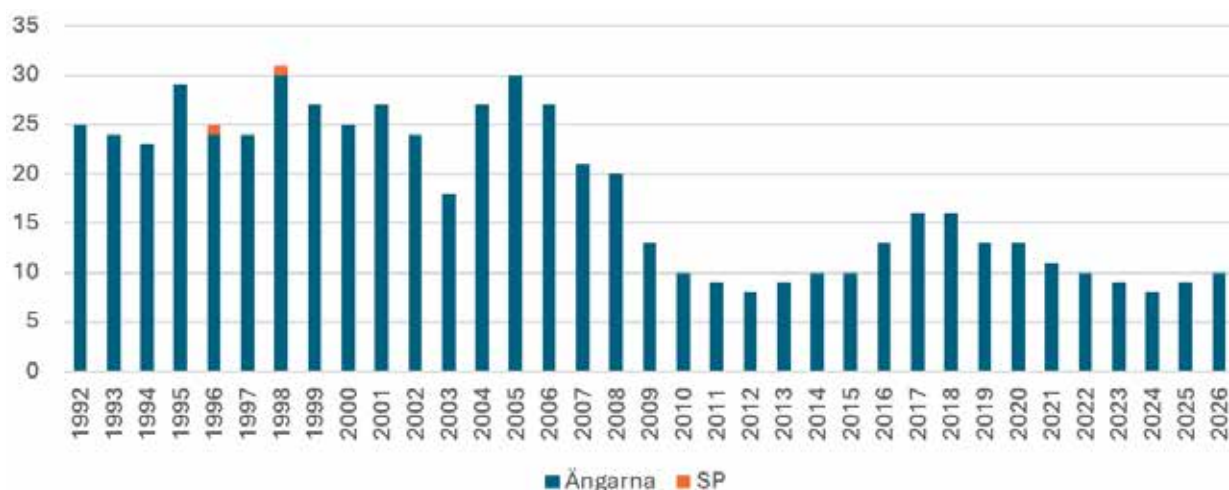
ningsframgång under senare år tillsammans med en förmodat hög vinterdödlighet under den gångna stränga vintern är sannolikt starkt bidragande orsaker till tofsvipans dramatiska populationsminskning”. Men räv har funnits i området även under senare år och trots det har alltså stammen ökat igen och legat tämligen stabilt sedan 2017. Handlar det kanske om fåglar som trängts bort från andra marker och därmed inte om en reell ökning?

Från 1982 finns en uppgift om 42–49 häckande par.

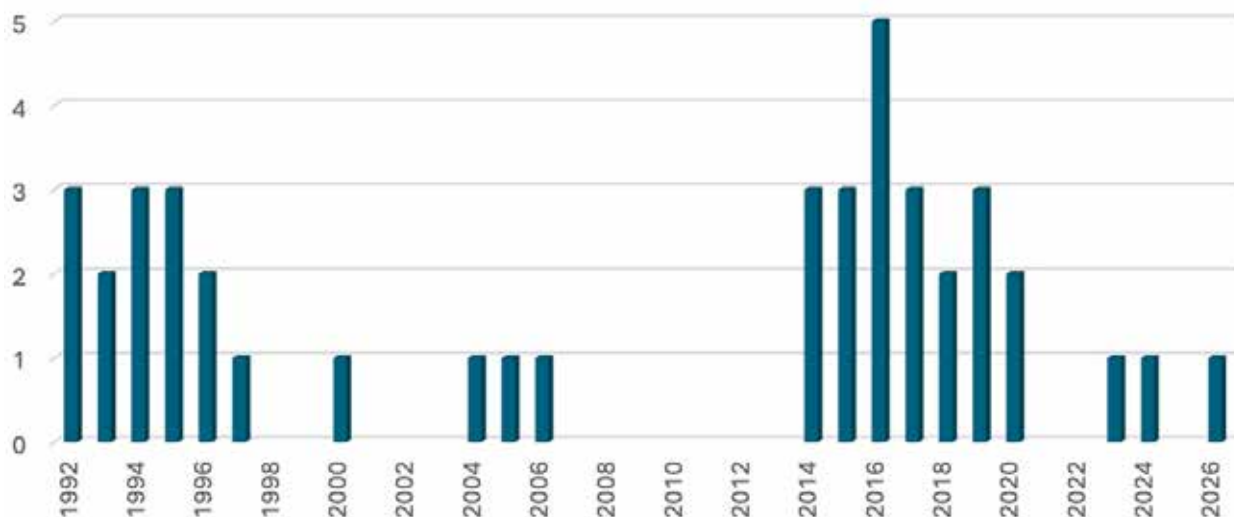
KÄRRSNÄPPA: Här handlar det om underarten ”sydlig kärrsnäppa” och denna har med säkerhet en mycket lång historia i området och har säkerligen också varit en talrik häckfågel under lång tid. Från 1982 finns en uppgift om fyra häckande par. När vår serie började 1992

hade arealen ängsmark decimerats kraftigt och därmed hade också förutsättningarna för arten blivit sämre jämfört med förr i tiden. Som mest noterades fyra par 1992 och 1993. För 1994 finns ett frågetecken, men sedan minskade antalet via tre, två och slutligen ett par år 2000. Därefter var kärrsnäppans historia till ända vid Spillepeng och arten lär inte återkomma som häckfågel.

RÖDBENA: Rödbenan är något svår att få grepp om med min inventeringsmetodik. De är inte lika lätträknade som tofsviporna så bedömningarna måste ske genom andra observationer. Uppgifterna ska alltså inte tas bokstavligen (sifferligen?) men trenderna visar, vågar jag påstå, utvecklingen under åren. Från 1982 finns en uppgift om 19–22 häckande par.

Figur 31. Antalet häckande par av rödbena på Ångarna respektive Deponiområdet (SP).

Figur 32. Antalet häckande par av fiskmåsar.

FISKMÅS: Det är något förvånande att det aldrig häckat särskilt många fiskmåsar inne på deponiområdet. Möjligen kan jag ha missat några par under vissa av "nollåren", men i stort sett bör diagrammet visa korrekt historia. Toppsiffran gällande fem par 2016 avser häckningar på deponiområdet men de genererade inga flygga ungar. Det senare gäller för övrigt överlag för alla år.

FISKTÄRNA: Här handlar det om en mycket tillfällig häckfågel. Ett par 1993 misslyckades, men det är oklart om redet låg på revlar eller vid stranden. Två par på en revel 1998 misslyckades på grund av vattenståndshöjning. Det är faktiskt allt.

SMÅTÄRNA: Denna var troligen en ganska reguljär häckfågel före min tid. Under de tre inledande säsongerna 1992–1994 registrerade jag ett, fyra och tre häckande par. Men sen tog det slut och det dröjde till 2019 innan arten återkom. Denna gång skedde bosättningarna på en revel tillsammans med häckande skärfläckor. Jag kunde då notera tre flygga ungar. Nästa gång det begav sig var 2025 då fem par småtärnor slog sig ner på en revel, återigen tillsammans med skärfläckor. Men här gjorde tre högvattenperioder i juni processen kort med samtliga bon. Lika illa blev det 2026, då ett plötsligt högvatten 3 juli gjorde processen kort med de uppskattningsvis fyra paren som försökte häcka på en av revlarna.

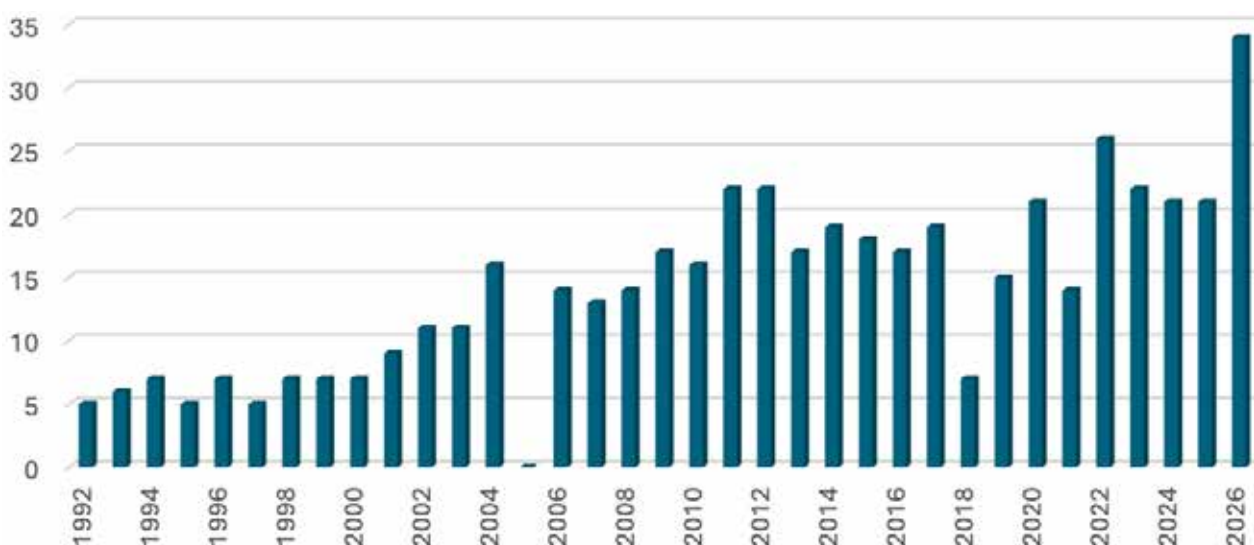
Figur 33. Antalet häckande par av småtärnor.

Två av de flygga småtärneungarna 2019. Foto: Kenneth Bengtsson.

STADSDUVA: Den första häckningen jag registrerade skedde 2004. Men hur utvecklingen har varit därefter är dåligt känd. Stadsduvorna häckar helst på och i byggnader och de är därmed svåra att upptäcka. Jag nöjer mig med att förmoda att ett eller annat par ofta häckar i några av deponins byggnader.

RINGDUVA: Detta är en art som gynnats av den alltmer tilltagande vegetationen på framförallt fritidsområdet. Som synes av diagrammet har utvecklingen varit positiv. Det ska nämnas att uppgifter saknas för 2005, och för åren 2018 och 2021 finns uppgifter om minst 7 respektive 14 par. Den mycket höga

Figur 34. Antalet häckande par av ringduva.

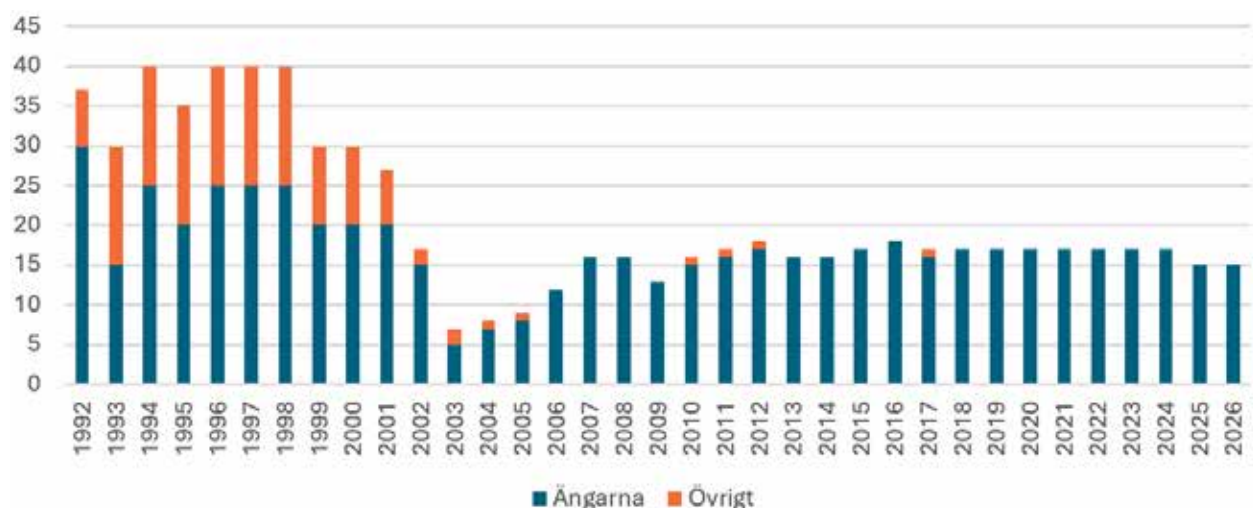
noteringen för 2026 kan möjligen bero på viss dubbelräkning.

GÖK: Första gången jag noterade stationära och därmed troligt häckande gökar var 1996. Sedan dess har ropande hannar hörts frekvent under de flesta av åren. År utan registreringar är 1999, 2000, 2008 och 2018. Jag tror att törnsångaren är nyckelart för gök i vårt område och vid några tillfällen har bevis för detta säkrats.

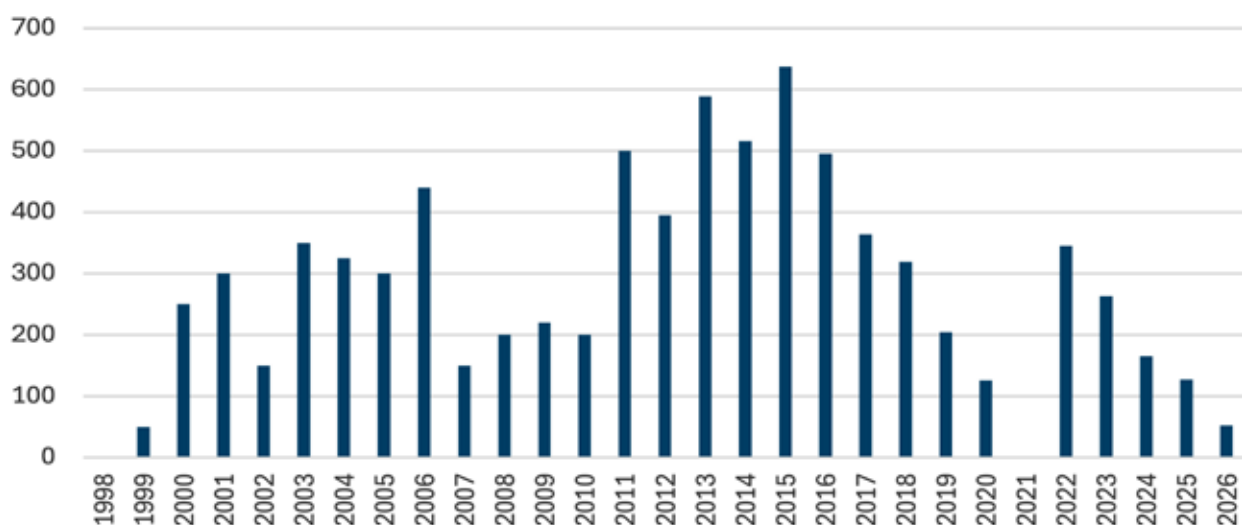
HORNUGGLA: Det var mycket överraskande när ett par hornugglor häckade och även fick fram åtminstone en unge 2025. Häckningen skedde i norra delen av fritidsområdet och konstaterades av andra skådare. Jag såg aldrig ugglorna, men uppgiften är säkert belagd.

SÅNGLÄRKA: Det har sannolikt funnits häckande sånglärkor på strandängarna under många århundraden och lyckligtvis finns arten fortfarande kvar i området. Fram till ungefär millennieskiftet fanns också goda möjligheter på fritids- och deponiområdet. Dock har vi, liksom många andra, tvingats notera en stadig nedgång under decennierna som gått sedan 1992. Det ska sägas direkt att de angivna antalen inte är exakta utan bygger på uppskattningar och i viss mån ryggmärkskänsla. Diagrammet visar alltså en upplevd successiv nedgång. De mycket låga talen för 2003–2005 beror möjligen på underskattningar.

BACKSVALA: Denna arts historia började med en grushög inne på deponiområdet 1999. Här slog 50 par sig ner och de lyckades väl

Figur 35. Antalet häckande par av sånglärka på Ängarna och i övriga områden.

Figur 36. Antalet häckande par av backsvala 1998–2026.

Några bohål med ungar 2018. Foto: Kenneth Bengtsson.

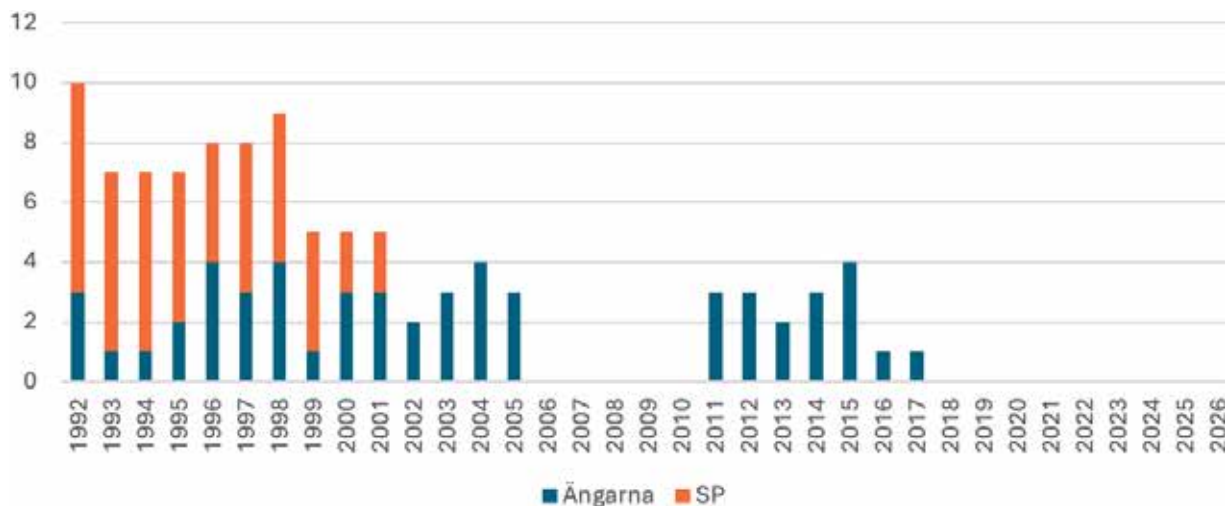
med häckningarna. Backsvalorna blev snabbt Sysavs skötebarn och grushögen fredades för all framtid och ligger alltså fortfarande kvar. Dock är den bearbetad vid flera tillfällen. Kolonin växte successivt och toppade med 637 par 2015. Andra år med 500 eller fler par var 2011, 2013, 2014 och 2016. Men därefter har antalet par minskat och för första gången sedan 1999 uteblev arten helt 2021. Då hittade svalorna en annan grushög vid Malmö Oljehamn. Men 2022 återkom de och så även under följande år. Det handlar dock idag om betydligt färre par än under glansåren på 2010-talet och en förklaring är väl artens överlag kraftiga nedgång under senare år. Den är ju idag listad som Starkt hotad (EN) i den nationella rödlistan. Det ska nämnas att vi räknat alla bohål under alla år och utgått från att 70 % av dessa varit bebodda. 500 hål ger alltså 350 par.

En fyllig redogörelse för alla år – se Appendix 2.

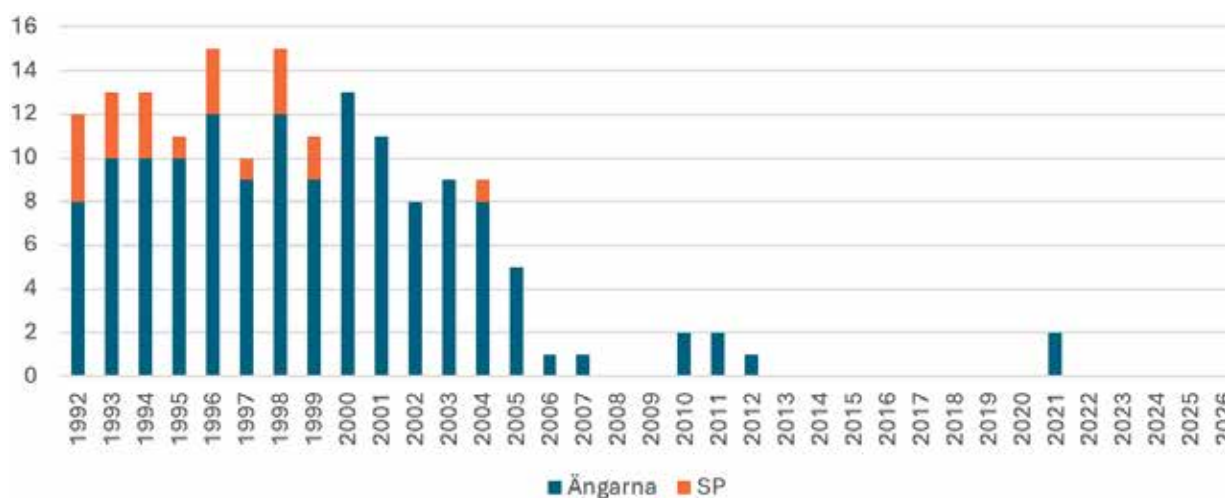
LADUSVALA: Ladusvalan var en ganska reguljär häckfågel med ett till två par fram till 2007. Samtliga häckningar skedde i kulverten som leder Alnarpsdiket under Västkustvägen. Efter 2007 har inga häckningar noterats inom området, men flera par häckar än idag i eller på Sysavs byggnader strax utanför inventeringsområdet.

ÄNGSPIPLÄRKA: Har sannolikt häckat i området sedan urminnes tider, men inte nu längre! Arten har en något brokig historia i området och fram till 2001 fanns de flesta paren på fritidsområdet. Därefter och fram t.o.m. 2005 var det bara strandängarna som gällde. Men 2006 och några år framåt uteblev arten helt för att sedan återkomma med ett till fyra par 2011–2017. Sedan tog det slut!

GULÄRLA: Även här handlar det om en art med en trolig mycket lång historia. Men också, och i likhet med ängspiplärkan, om en art

Figur 37. Antalet häckande par av ängsplärka på Ängarna respektive Deponiområdet (SP).

Figur 38. Antalet häckande par av gulärta på Ängarna respektive Deponiområdet (SP).

som inte längre är med oss. Varför gulärlorna i många områden övergett strandängar mot tillsynes trivialare miljöer vid raps- och sädesfält är svårbegripligt.

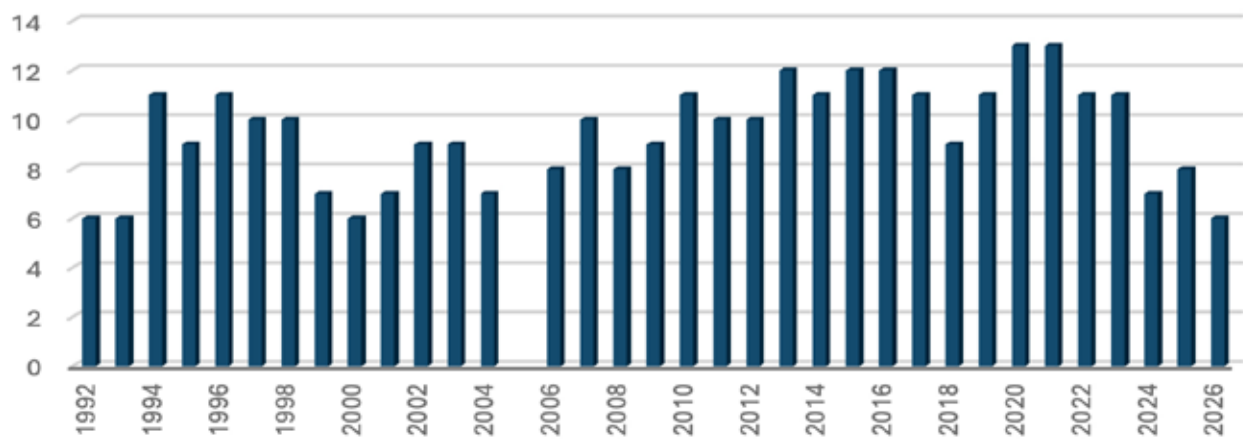
Hos oss fanns arten i hyfsat antal t.o.m. 2005, men därefter bara med få par vissa år. Uppgiften om två par 2021 är något osäker och därmed skedde den senaste säkra häckningen 2012.

SÄDESÄRLA: Under senare år, kanske sedan cirka 2000, har deponiområdet varit artens huvudområde. Några enstaka par noteras dock fortfarande inne på fritidsområdet och ibland också i anslutning till strandängarna. Sädessärlan klassades något överraskande som Nära hotad (NT) i den senaste rödlistan och jag har också noterat en svag minskning under senare år. Arten inventerades inte 2005.

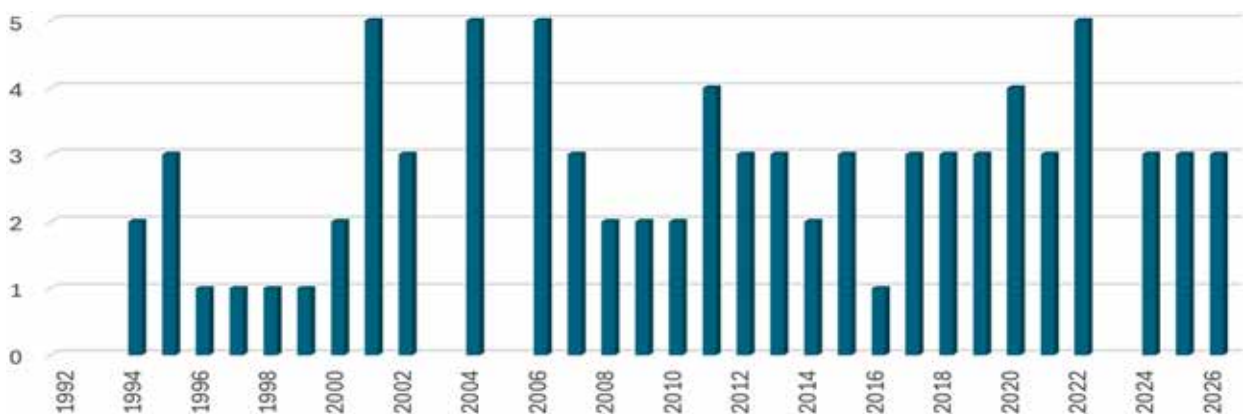
JÄRNSPARV: Premiären inom området skedde 1994 då två par noterades. Med få undantag har ett till fem par eller revir noterats. Arten inventerades inte 2005.

NÄKTERGAL: De två första reviren konstaterades 1994 och därefter har området, alltså fritidsområdet och inte minst sträckan längs Segeå, attraherat allt fler näktergalar. Toppnoteringen med 16 par eller revir gjordes så sent som 2026. Det ska noteras att arten inte inventerades 2005.

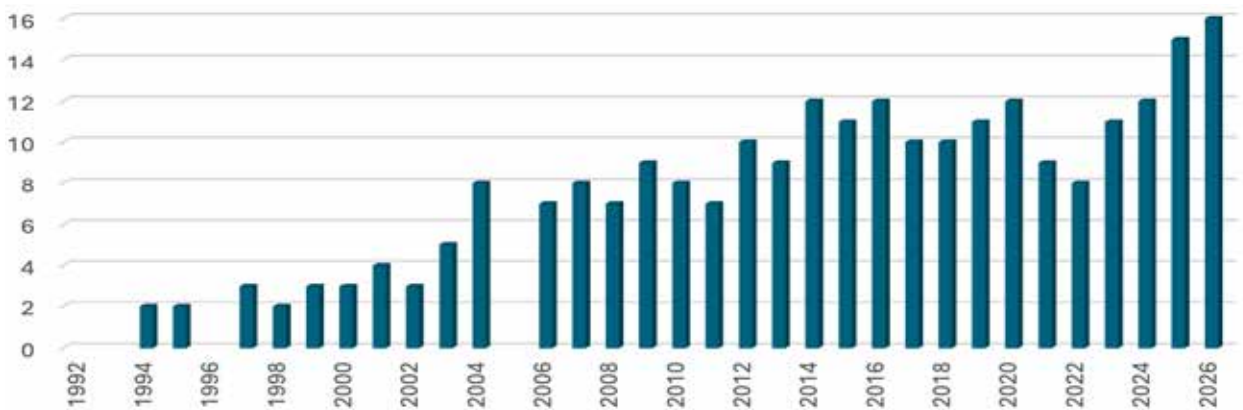
RÖDSTJÄRT: Premiärhäckningen skedde i en holk 1993 men boet övergavs under ruvning. Därefter har antalet rödstjärtsrevir ökat successivt. Arten har under senare tid haft en allmänt positiv trend och är idag en ganska vanlig art även i villaträdgårdar och parker.

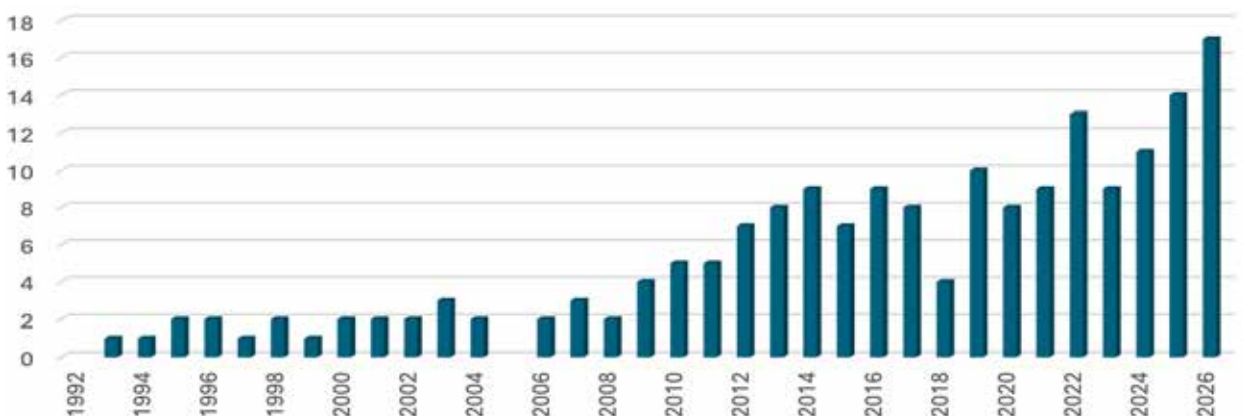
Figur 39. Antalet häckande par av sädesärila.

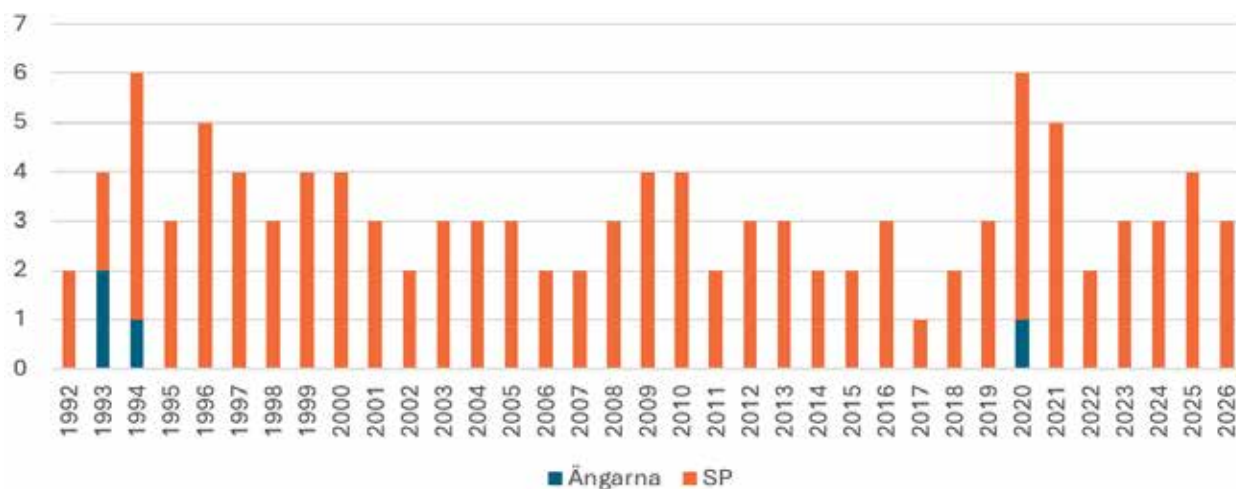
Figur 40. Antalet häckande par av järnsparv.

Figur 41. Antalet häckande par av näktergal.

Figur 42. Antalet häckande par av rödstjärt.

Figur 43. Antalet häckande par av stenskvätta på Ångarna respektive Deponiområdet (SP).

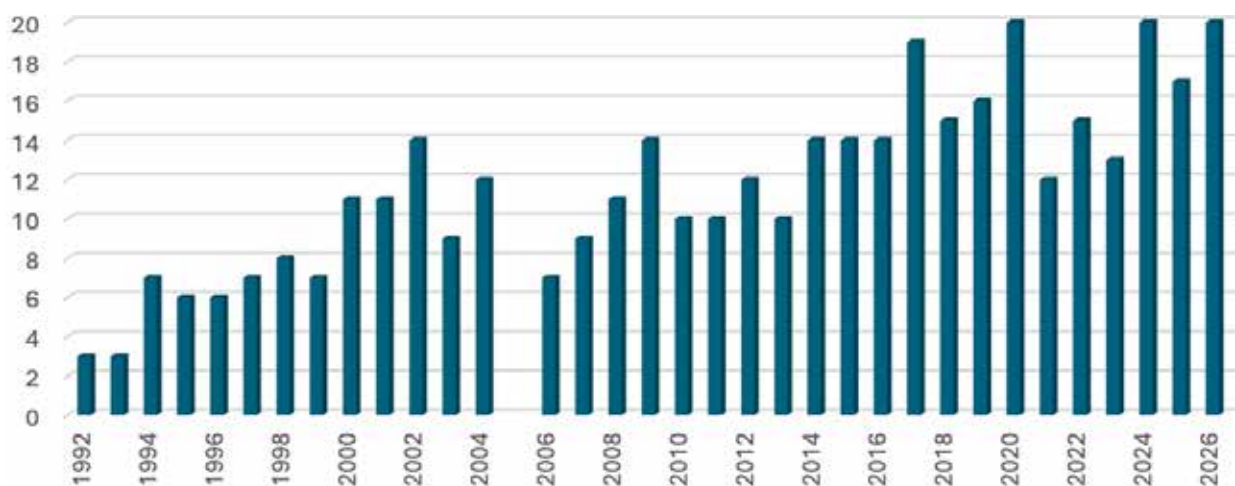
En stenskvättehanne på favoritsittplatsen. Foto: Kenneth Bengtsson.

Toppnoteringen med 17 par eller revir gjordes 2026 och det är fullt möjligt att expansionen fortsätter. Det ska noteras att arten inte inventerades 2005.

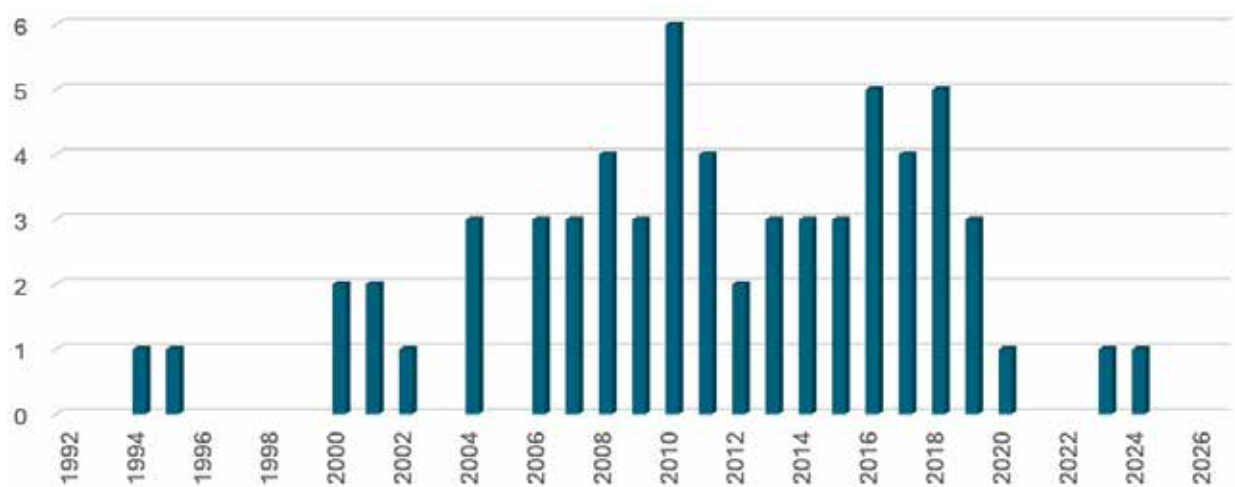
STENSKVÄTTA: Idag är det deponiområdet som gäller för stenskvättorna och det har under många år handlat om en ganska stabil population. Under tidigare år, då fritidsområdet var kargare, fanns häckande par även på det området och under vissa år har häckande par även registrerats på strandängarna – senast 2020.

KOLTRAST: Vi har registrerat häckande koltrastar inom området under hela inventeringsserien. Arten har i likhet med många andra tättingar gynnats av den tilltagande och lumiga vegetationen och antalet revir har ökat successivt under våra 35 år. Koltrasten inventerades inte 2005 och för åren 2006 och 2021 är antalen satta till "minst 7 resp. 12 par".

BJÖRKTRAST: Premiärhäckningen skedde 1994 och efter en något trög start trivdes björktrasten tillsynes bra under många år. Toppen med sex par nåddes 2010 och kärn-

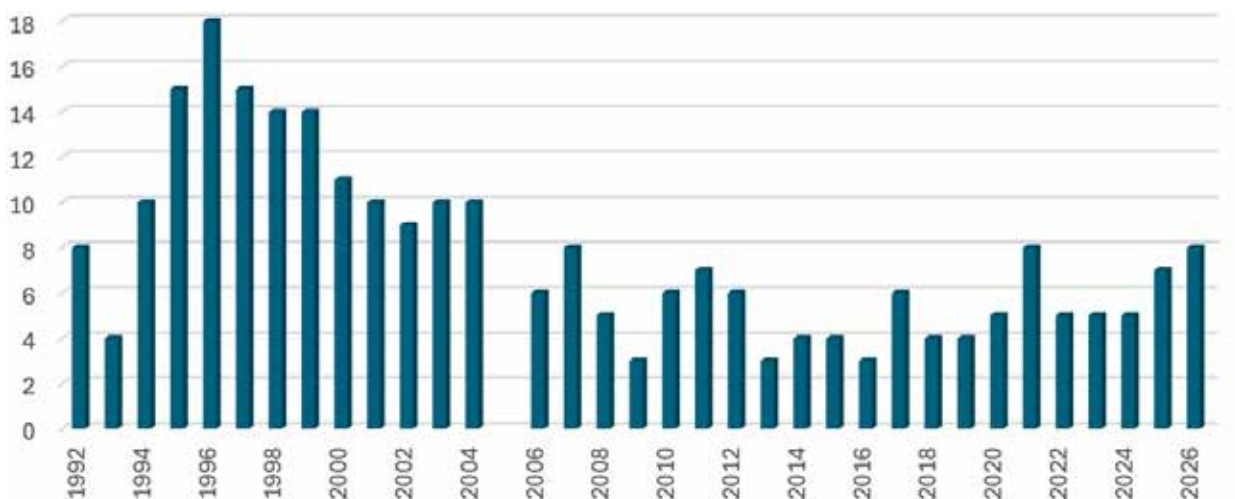
Figur 44. Antalet häckande par av koltrast.

Figur 45. Antalet häckande par av björktrast.

området låg i södra änden av fritidsområdet, intill Djurminnesplatsen. Men efter 2019 kollapsade beståndet och häckningar uteblev helt 2021, 2022, 2025 och 2026. Arten inventerades inte 2005.

KÄRRSÅNGARE: Arten hade många goda år i området fram till 2004 ungefär (2005 inventerades den inte). Då var fritidsområdet inte fullt så uppväxt som idag och de många slyområdena gynnade kärrsångaren. I takt med

Figur 46. Antalet häckande par av kärrsångare.

Sjungande kärrsångare. Foto: Anders Åkesson.

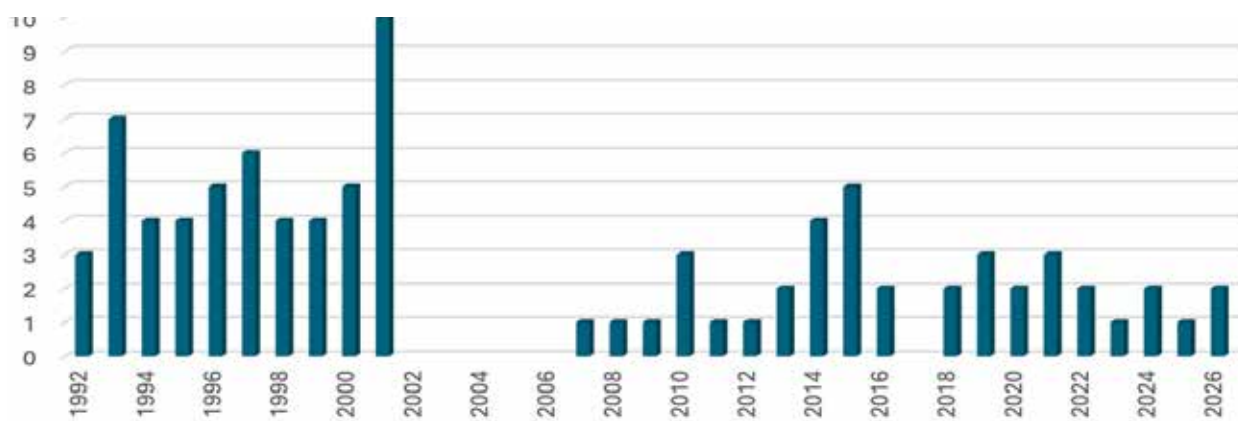
att beskowningen tilltog begränsades möjligheten för arten och idag hörs de flesta intill Kalinaån och dess mynningsområde. Dock talar resultaten för 2021 och 2026 för fortsatt ganska god miljö för arten och den har även etablerat sig på deponiområdet. Uppgiften om blott fyra par 1993 beror sannolikt på en svag inventeringsinsats.

RÖRSÅNGARE: Rörsångaren hade sin bästa tid innan betet återupptogs 2004. Därefter betades det tidigare ganska stora vassbältet vid Krickesjön snabbt ner på bara några år. Efter detta har det bara häckat få par längs diken och Segeå. Arten inventerades tyvärr inte under åren 2002–2006, men nollan för 2017 ska vara korrekt.

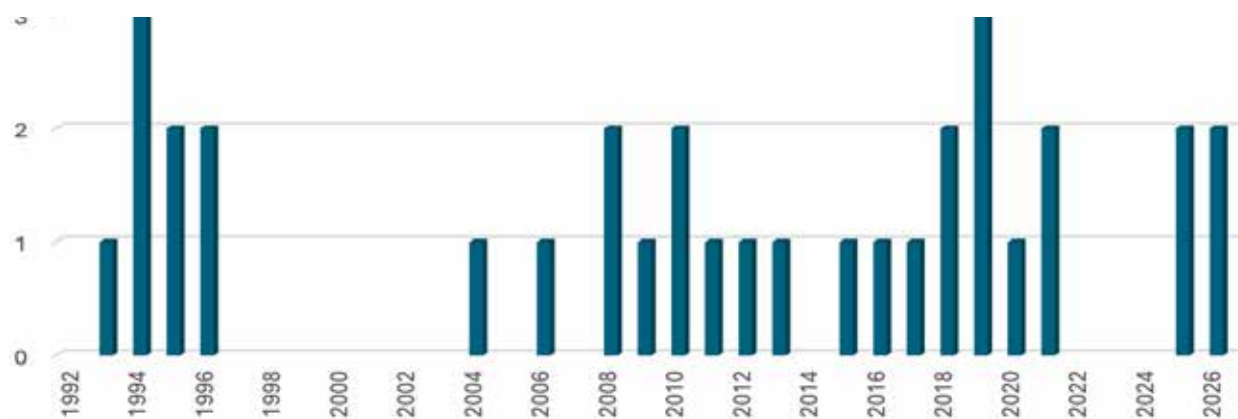
HÄRMSÅNGARE: Det fanns ett revir redan 1993 och ytterligare några under följande år. Men under perioden 1997–2003 hittades inga revir. Därefter har arten varit nästan årlig, men aldrig med mer än tre revir. Härmsångaren inventerades inte 2005.

ÄRTSÅNGARE: Denna fanns redan 1992 och har därefter varit en årlig häckfågel (ingen inventering 2005). Lämpliga miljöer har blivit fler under åren och arten har svarat positivt på det. Dippen 2026 hoppas vi var tillfällig.

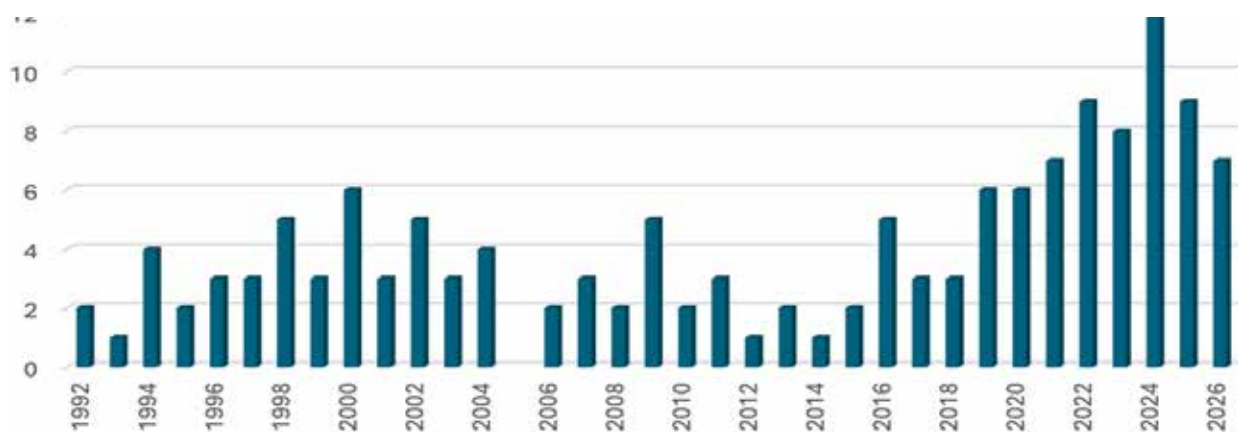
TÖRNSÅNGARE: Det fanns goda förutsättningar för törnsångaren redan från början. Första året hittades tio revir och därefter skedde en successiv tillväxt som kulminerade med omkring 25 revir 1996–2001. Möjligen var det en allt tätare vegetation som gjorde att färre revir därefter hittades under en lång följd av år. Under denna period började arten också att finna möjligheter inne på deponiområdet och en ny successiv ökning kulminerade med 28 par 2016. Därefter minskade populationen återigen under några år. Men en ny positiv trend har noterats under de tre senaste åren och man kan undra vad dessa svängningarna beror på. En förklaring kan vara att områdets gökar troligen är specialiserade på just törnsångare. Det ger i så fall färre egna ungar. Det är också känt att törnsångaren kan

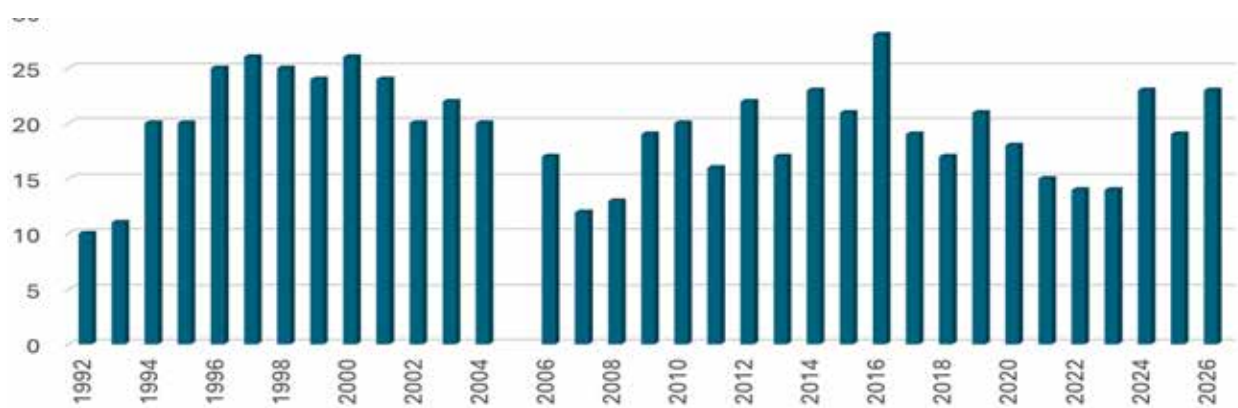
Figur 47. Antalet häckande par av rösångare.

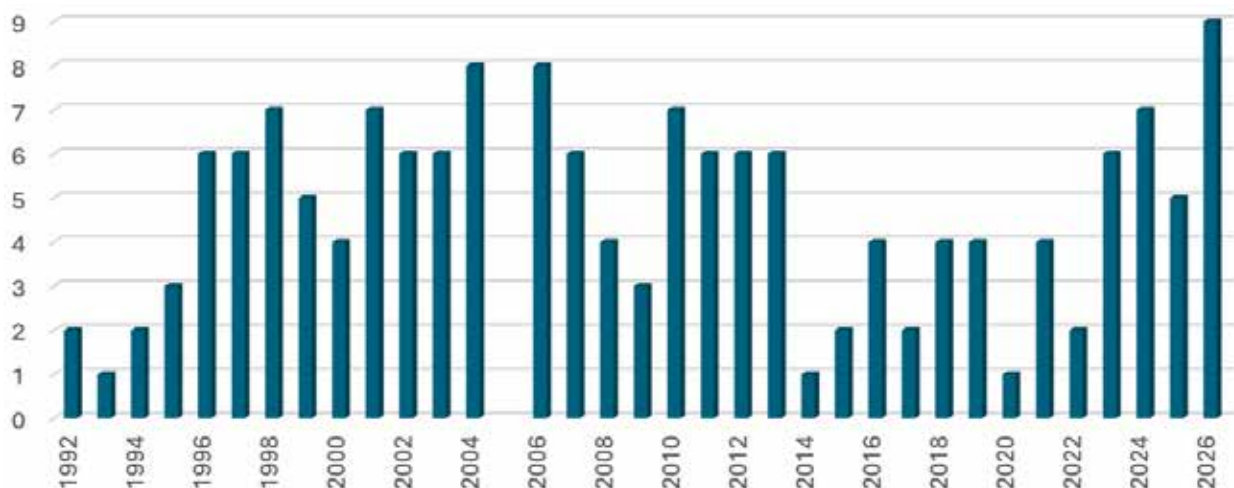
Figur 48. Antalet häckande par av härmsångare.

Figur 49. Antalet häckande par av ärtsångare.

Figur 50. Antalet häckande par av törnsångare.

Figur 51. Antalet häckande par av trädgårdssångare.

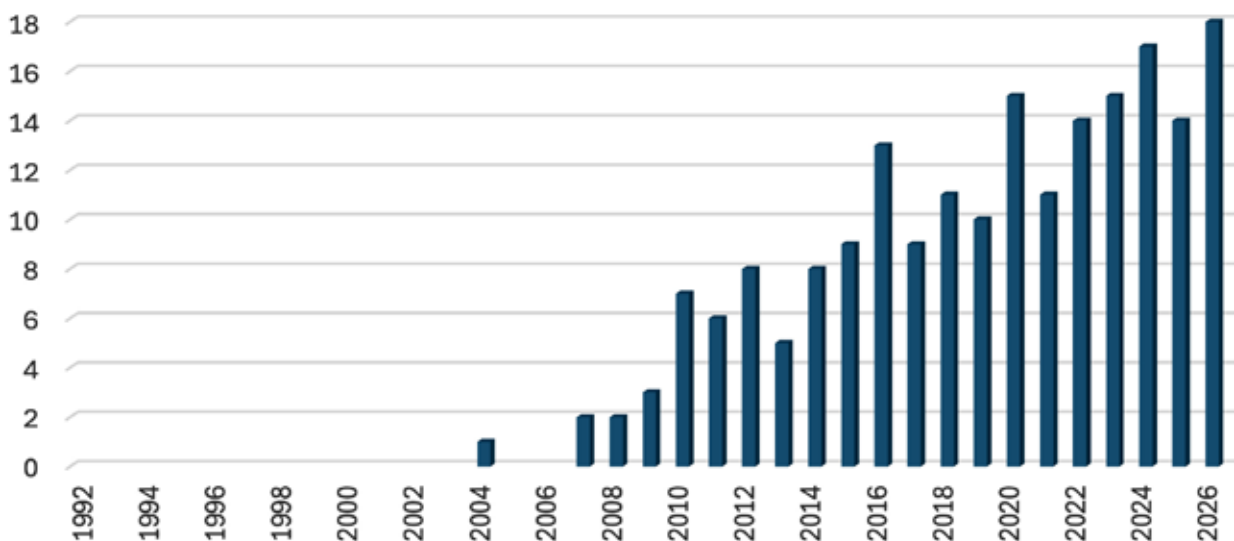
variera på grund av problem under flyttningar och övervintringar. Noterbart är att arten inte inventerades 2005.

TRÄDGÅRDSSÅNGARE: Denna art har häckat i området under alla 35 åren (ingen inventering 2005). Men antalet revir har fluktuerat mycket och pendlat mellan ett och nio. Jag vill dock inte svära mig fri ifrån möjligheten med viss förväxling med svarthätta under några år och då till trädgårdssångarens nackdel.

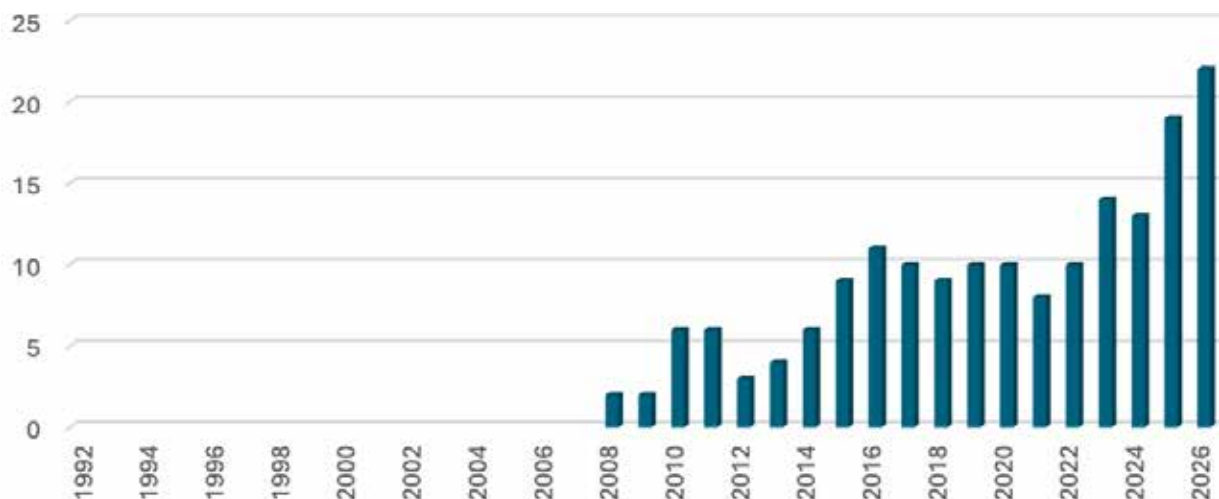
SVARTHÄTTA: Denna art vill ha mer skogsliknade miljö än den förra och därmed dröjde det innan de första reviren etablerades. Det allra första hittades 2004 och för 2005 måste vi sätta ett frågetecken eftersom ing-

en inventering gjordes. Men från och med 2007 har arten varit årlig och dessutom kraftigt ökande. Detta har med områdets alltmer lämpliga miljö att göra, men även med artens sentida kraftiga ökning i Sverige i stort.

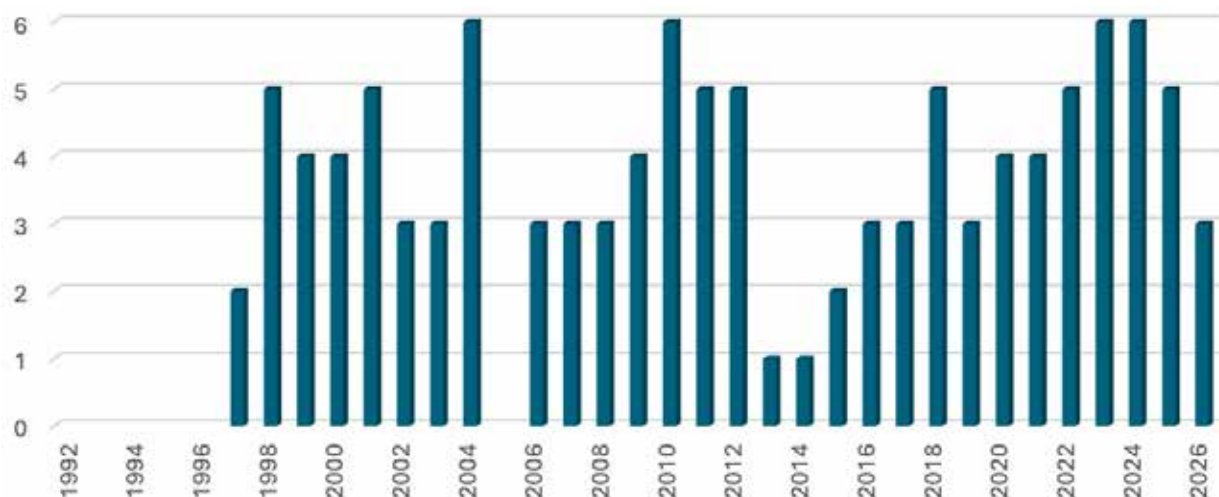
GRANSÅNGARE: Om svarthättan har ökat helt allmänt så har den sin överman i just gransångaren. Från att inte alls ha häckat i Skåne har arten under senare decennier gjort en formidabel resa. Det handlar om en sydlig underart som med stor kraft har etablerat sig i södra Sverige. För vår del började det med två par 2008 och därefter ses utvecklingen i diagrammet. Kulmen med 22 revir nåddes 2026 och vi förvånas inte om den positiva utvecklingen fortsätter.

Figur 52. Antalet häckande par av svarthätta.

Figur 53. Antalet häckande par av gransångare.

Figur 54. Antalet häckande par av lövsångare.

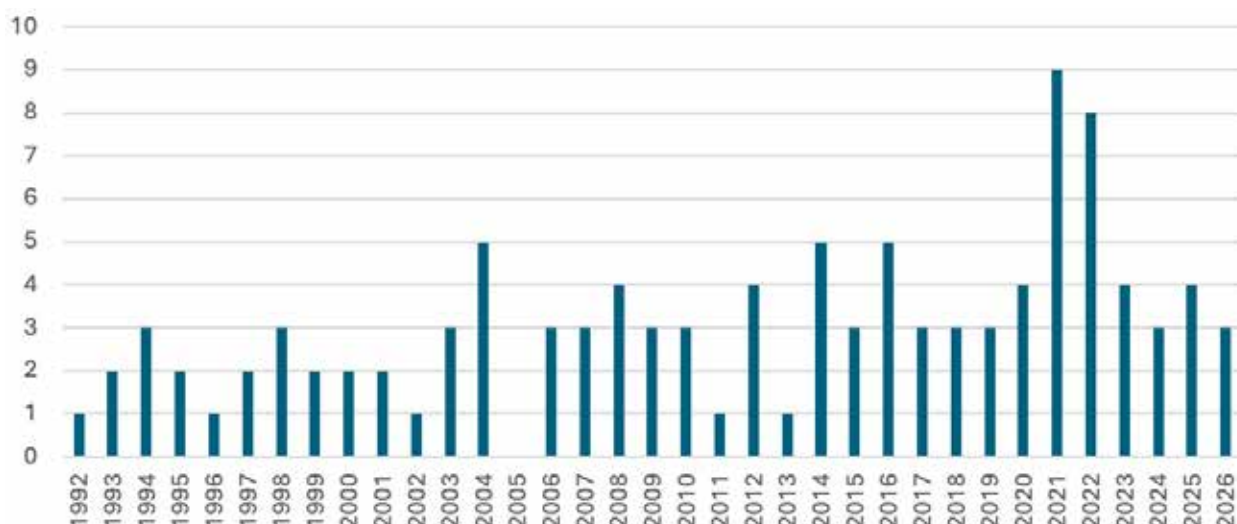
LÖVSÅNGARE: Om gransångaren har ökat under senare tid måste motsatsen sägas om lövsångaren. I stora delar av landet har man noterat en allvarlig minskning under senare år. Men för Spillepengs del är utvecklingen svårare att tolka. De första reviren registrerades 1997 och därefter har arten varit årlig i området (ingen inventering 2005). Antalet revir har pendlat mellan ett och sex och en viss stabilitet kan anas under senare år – dock med en dipp 2026.

BLÅMES: Det ska sägas med en gång att vi sannolikt missat några häckningar under åren. De flesta av våra fynd gäller holkhäckande blåmesar och par som häckat på andra sätt kan ha missats. Men holkparken har varit

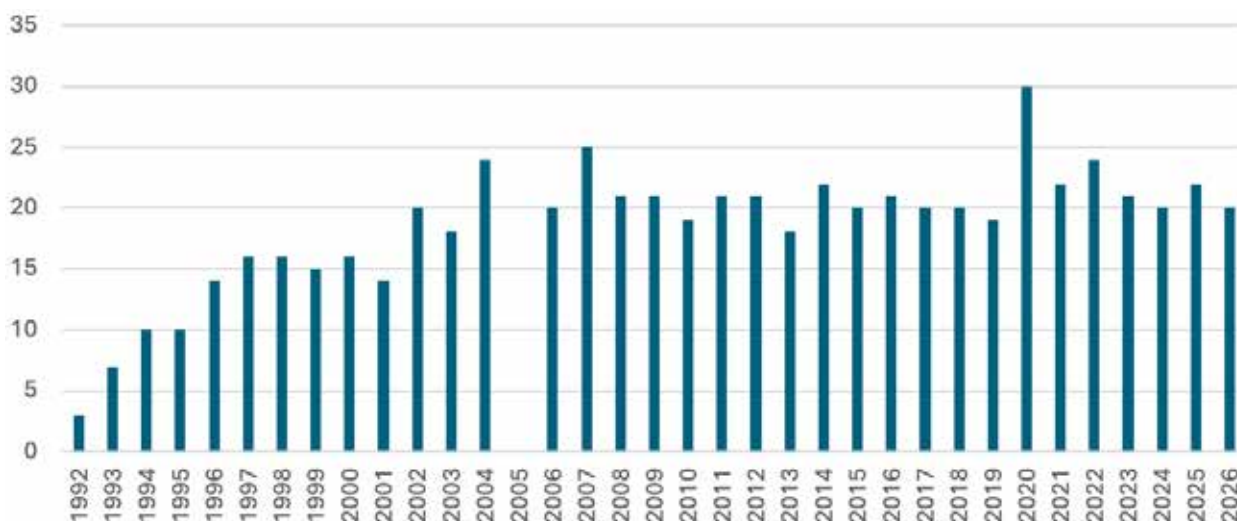
tämligen konstant sedan slutet av 1990-talet, så en viss trend kan ändå anas. Ingen inventering 2005.

TALGOXE: Den absoluta majoriteten av de funna paren har häckat i holkar. Men några revir i områden utan holkar har också kunnat räknas in. Som synes ökade arten successivt fram till början av 2000-talet för att sedan ha legat tämligen konstant runt 20 par. Ett extremt gott år var 2021 då inte mindre än 30 par påträffades. Nollan för 2005 beror på utebliven inventering.

Många ungar har ringmärkts i holkarna och för de tio åren 2017–2026 handlar det om 138 kullar. Snittet för dessa kullar under dessa tio år var 7,9 ungar.

Figur 55. Antalet häckande par av blåmes.

Figur 56. Antalet häckande par av talgoxe.

SKATA: Det fanns häckande skatpar när studien började 1992, men det handlade bara om fem par. Området var kargare då och det saknades helt enkelt lämpliga träd för dem under de tidiga åren. När vegetationen växte till sig ökade arten starkt och sedan 2001 har antalet par vanligtvis legat mellan 20–25. Den absoluta toppsiffran nåddes 2016 då 30 bon kunde räknas. Vi har alltså räknat bon, men bara nybyggda eller sådana med fräscha tillbyggnader. En fallgrop kan vara att några så kallade hanbon har räknats in – alltså sådana som nyttjas av hannen.

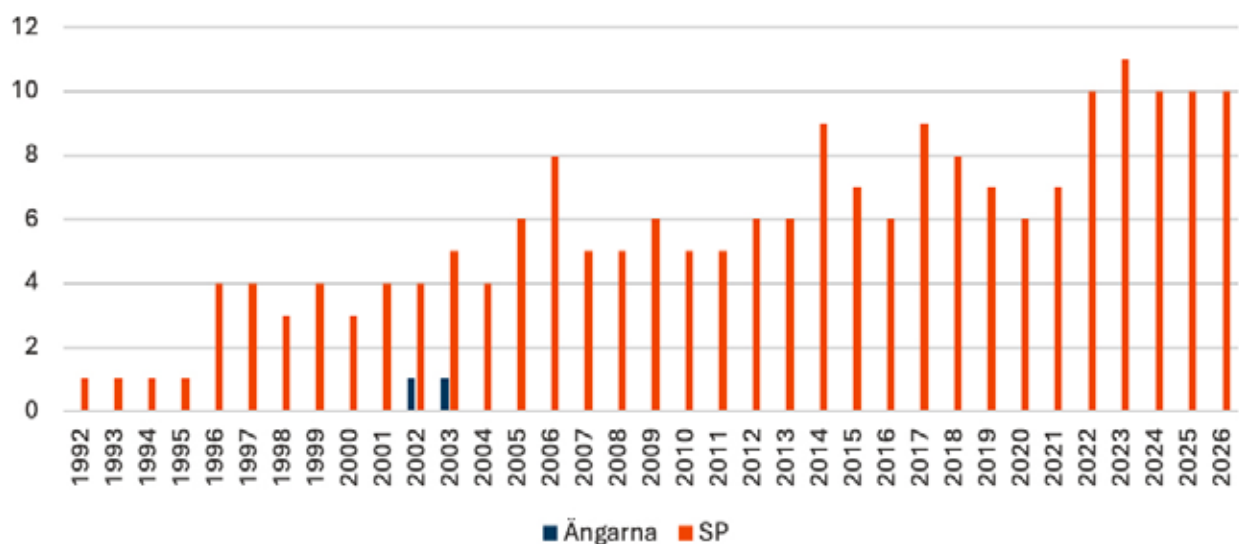
KRÅKA: Det fanns ett häckande par under de första åren och boet låg i den så kallade kråk-

dungen intill Västkustvägen. Denna dunge finns kvar men inte med dåtidens höga träd utan numera som en bräskig dunge och utan häckande kråkor. I takt med att trädvegetationen ökade växte också kråkpopulationen och sedan 2005 har antalet par normalt pendlat mellan sex och elva. Under två år häckade också ett par ute på strandängarna. Denna möjlighet finns inte längre eftersom dessa låga träd togs bort 2004.

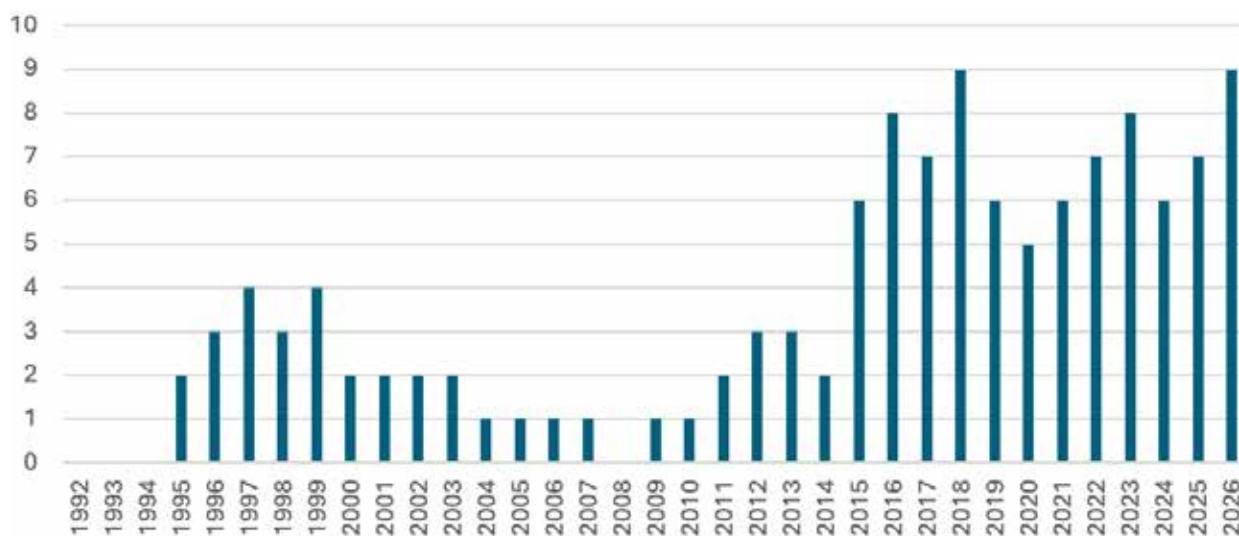
STARE: Staren är hos oss helt beroende av holkar och eftersom antalet starholkar har varierat över tid går det inte att se några trender. De första häckningarna konstaterades 1995 då två par häckade i holkar intill fågelstatio-

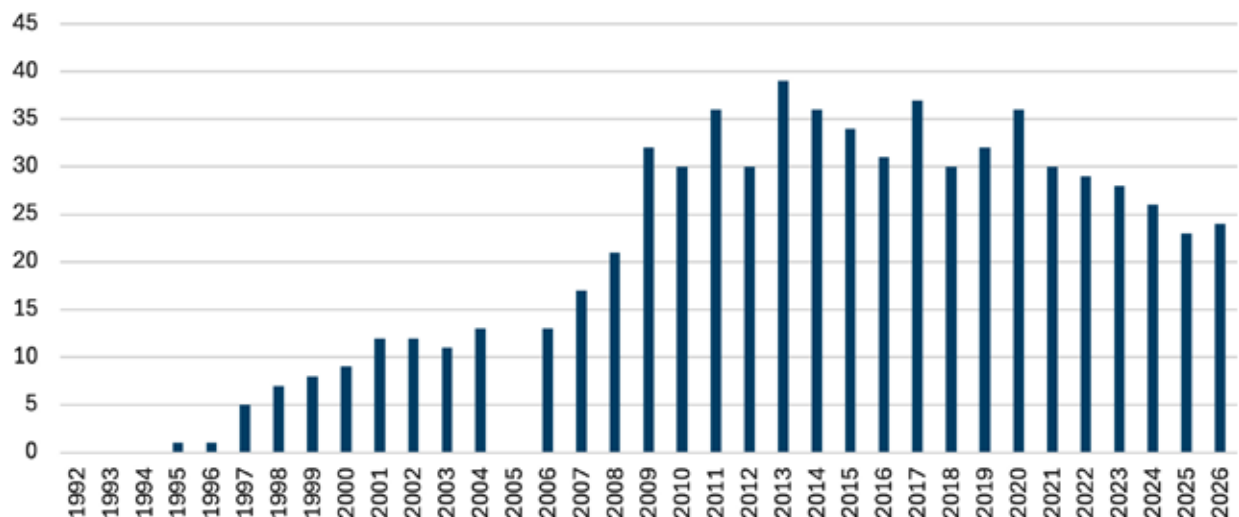
Figur 57. Antalet häckande par av skata.

Figur 58. Antalet häckande par av kråka på Ängarna respektive Deponiområdet (SP).

Figur 59. Antalet häckande par av stare.

Figur 59. Antalet häckande par av pilfink.

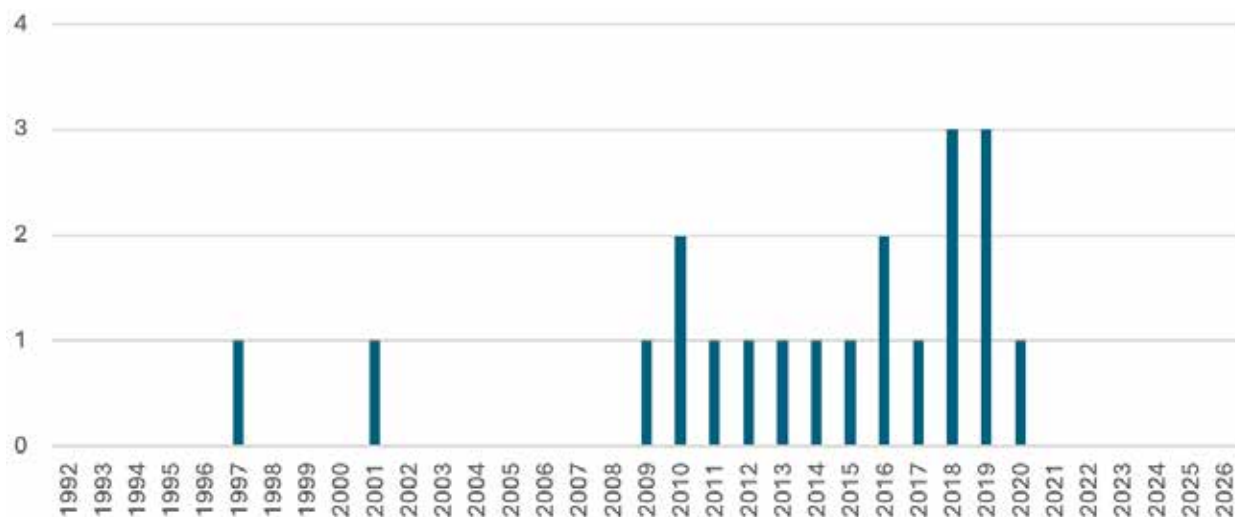
Pilfink med mat till ungarna. Foto: Anders Åkesson.

nen. Dessa holkar var länge de enda inom området, men 2015 sattes åtta nya upp inne på fritidsområdet. Det förklarar ökningen detta och följande år. Frånvaron 2008 bör stämma med verkligheten, men det finns inga nedtecknade uppgifter. Arten hade uppenbarligen svåra år 2004–2010 – åtminstone hos oss.

Pilfink: Det kan synas märkligt att vi inte hittade några häckande par förrän 1995. Men vi ska komma ihåg att området var kargt och

hedartat under studiens första år och mer lämpligt för arter som ängsplärka, stenskvätta och hämpling.

Pilfinken är en svårinventerad art, åtminstone när det gäller att få till säkra uppgifter. De häckar i holkar och skrymslen vid Fågelstationen, men också där andra byggnader finns, som t.ex. vid kaninfarmarna och skjutbanan på fritidsområdet. Paren vid Fågelstationen är nog väl räknade, men de övriga har uppskattats. Vi tror dock att den antydda

Figur 60. Antalet häckande par av bofink.

minskningen under senare år är reell. Arten inventerades inte 2005.

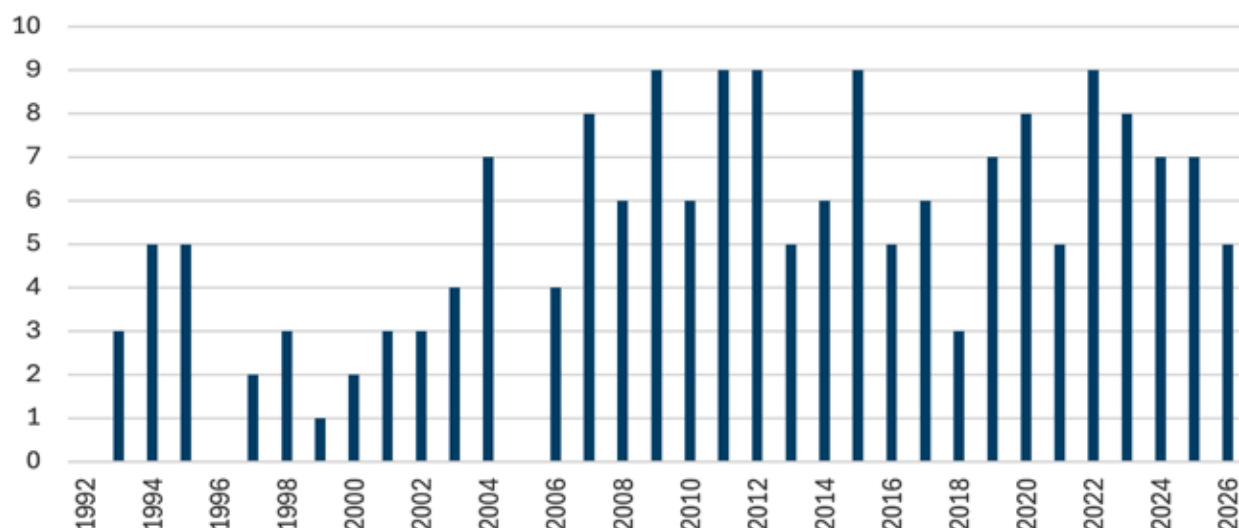
BOFINK: Arten har en märklig utvecklingskurva i området. De första reviren 1997 och 2001 ledde måhända inte till regelrätta häckningar, men från och med 2009 och i synnerhet 2018–2019 verkade bofinken vara etablerad som häckfågel i området. De skogsliknande områdena verkade också ha nått godkänd ålder för arten. Men sedan dippade det till ett revir 2020 och total frånvaro 2021–2026. Jag har ingen förklaring till detta.

GRÖNFINK: Denna art har minskat kraftigt både på regionalt och nationellt plan under senare tid. Det är sjukdomen *trichomonas* (allmänt kallad "gulknopp") som drabbat den

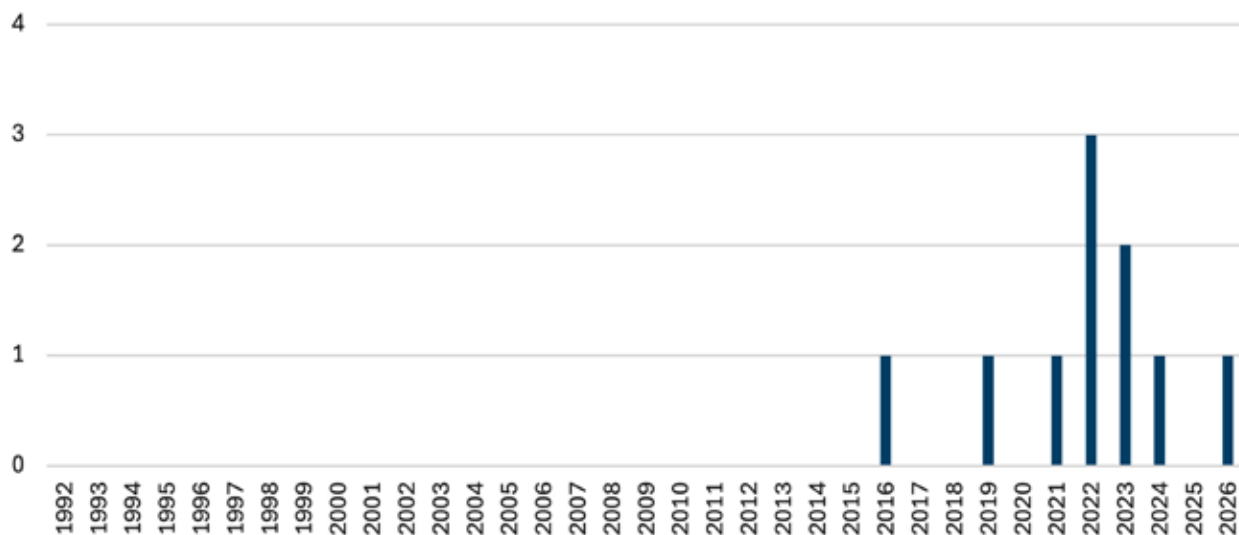
hårt. Men den har ändå kunnat hålla en ganska god stam på framförallt fritidsområdet under nästan hela perioden och framförallt efter millennieskiftet då trädmiljöerna på området var väl uppvuxet. Om dippen 2026 var tillfällig, eller om den allmänna minskningen även nått oss får framtiden utvisa.

Frånvaron 1992 och 1996 kan ha berott på ett förbiseende och nollan för 2005 beror på att ingen inventering gjordes detta år.

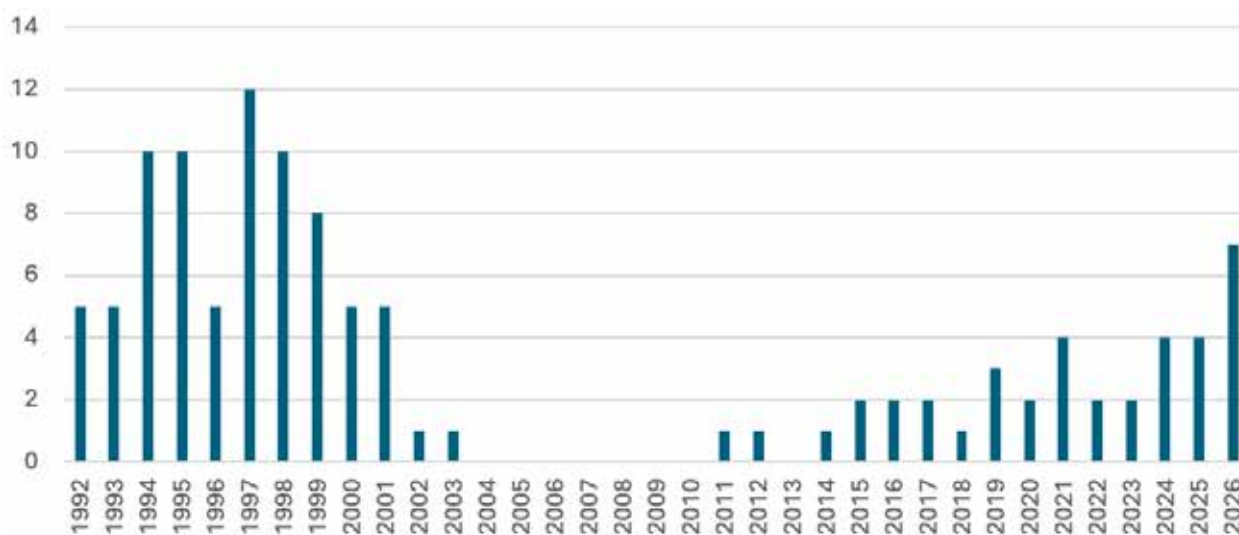
STEGLITS: Steglitsen har haft en allmänt ökande trend och 2016 var det dags att räkna in områdets första häckande par. Efter en lite knackig start verkade arten ha etablerat sig på allvar i början av 2020-talet. Men det är något som inte stämmer och under de senaste tre åren har blott två revir hittats.

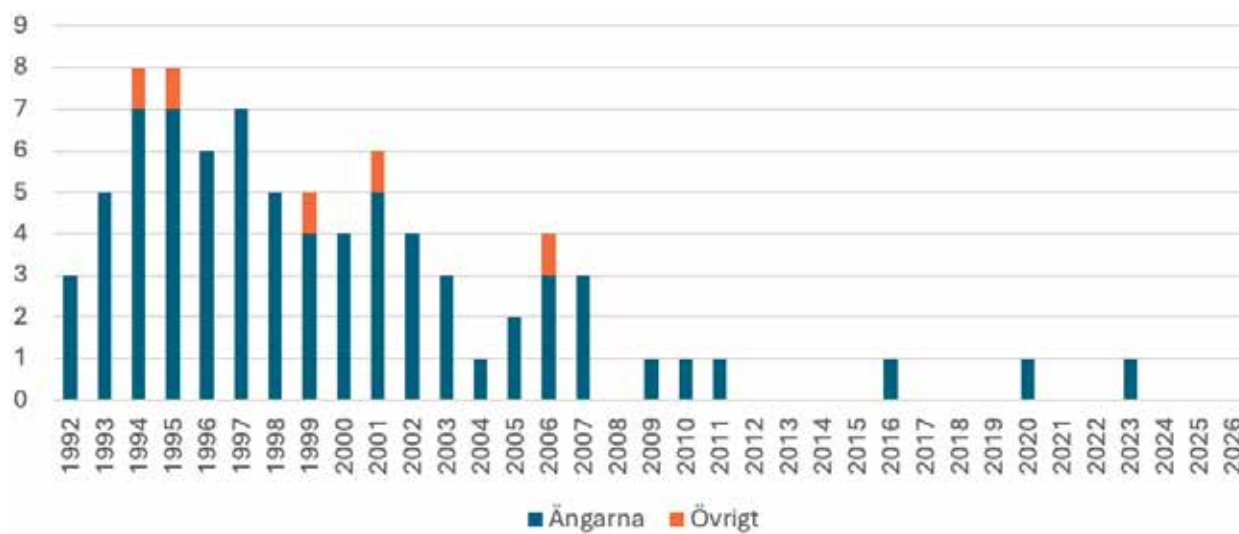
Figur 61. Antalet häckande par av grönfink.

Figur 62. Antalet häckande par av steglits.

Figur 63. Antalet häckande par av hämpling.

Figur 64. Antalet häckande par av sävsparv på Ängarna och i övriga områden.

HÄMPLING: Hämplingen har en lite speciell historik i området. Som synes av Figur 63 trivdes arten bra under de inledande åren. Då var miljön inte så grön och tät som idag och det var innan en allmän minskning i landskapet kunde skönjas. Efter 2001 gick det som synes utför och arten saknades helt under åren 2004–2010. Det finns dock frågetecken för ett möjligt par 2008 och 2010. Därefter har det successivt blivit bättre och 2026 kunde vi räkna in det bästa året sedan 1999. Under senare år har arten varit helt knuten till deponiområdet, men under 2026 kunde minst ett par konstateras inne på fritidsområdet, dock nära deponin.

SÄVSPARV: Det fanns en hel del sävsparvar i vassarna på strandängarna och längs dike-
na när inventeringarna startade 1992. Som mest kunde åtta par räknas in 1994 och 1995 varav ett vid en tillfällig damm inne på deponiområdet. Men i och med att ängarna började betas försvann vassområdena snabbt och därmed också förutsättningarna för sävsparvarna. Efter 2007 har bara enstaka revir konstateras och senast det hände var 2023. Under 2026 sågs en hane tillfälligt, men något fast revir kunde inte konstateras.

Historiska häckfåglar (före 1992)

KRICKA: Äldre uppgifter om häckningar finns.

ENKELBECKASIN: Det finns en uppgift om 0–3 par 1982, dock utan säkra indikationer. Förmodligen var arten en åtminstone tillfällig häckfågel fram till ungefär detta år.

SÄVSÅNGARE: Ett par finns noterat som häckande 1982. Arten var sannolikt regelbunden häckfågel förr i tiden.

DÄGGDJUR i området 1992–2026: Mullvad, igelkott, fladdermus sp, fälthare, vildkanin, brun råtta, husmus, mindre skogsmus, vattensork, räv, mård, småvessla, iller, mink, knubbsäl, rådjur, älg (en gång) och tumlare (flera döda).

Bland **GRODDJUR** kan nämnas ätlig groda, några fynd av grönfläckig padda och förekomst av mindre vattensalamander i Skridskodammen för många år sedan.

Slutord

Så gick alltså 35 år och under dessa år hände det mycket med både området och fågelfaunan. Hur framtiden kommer att se ut är som vanligt okänt men i dagsläget finns inga kända hot mot området i form av exploatering och liknande. Men hur de olika fågelarterna kommer att reagera på andra, kanske mer diffusa faktorer, är både osäkert och spännande att följa. Har några arter försvunnit och nya kommit till om tio år? Finns t.ex. rödbenan och större strandpiparen kvar då? Jag kommer att fortsätta följa utvecklingen så länge jag kan och kanske kommer det en uppdatering om fem, eller kanske tio år!

Kenneth Bengtsson
kennethbengtsson53@gmail.com
Arlöv, september 2026

Appendix 1: Skärfläckan vid Spillepeng 1992–2026

1992: 24 par: Minst 23 kullar kläckte. Exceptionell framgång. 67 pull 18 juni och därefter minst tre kullar kläckta. Måttlig predation.

1993: 33 par: Kullarna kläckte bra men predationen av ungar var brutal. Endast sju ungar nådde flygg ålder! 15 par lade om. Av dessa tog högvatten fem och de resterande tio kläckte. Predationen av dessa om möjligt än effektivare, ingen av ungarna nådde en veckas ålder.

1994: 31 par: Av de 30 paren på strandängarna prederades ca 20 i ruvningens slutskede. Ungarna ur övriga kullar prederades snabbt, sannolikt av brun kärrhök och trut. Av ca 15 omläggare spolierades nio av högvatten och de andra övergavs. En omläggare kläckte på deponiområdet men ungarna försvann efter tio dagar.

1995: 21 par: Åter ett uselt år. En unge flygg! 10–12 par prederades under ruvning och flera av dessa lade om på Tågarps hed där som mest tolv par ruvade. De par som kläckte blev av med ungarna inom några dagar. Dock fick det ena deponiparet behålla två ungar i tre veckor – sen var även de borta.

1996: 20 par: Cirkasiffra. Fåglarna prederades i ruvningens initialskede. Räv? Inga allvarliga tecken på omläggningar.

1997: 0 par: Blott ett par visade något som helst intresse (Tågarps hed) men kom aldrig till skott.

1998: 2 par: Kullarna misslyckades. De två kullar som sågs vid ängarna kom sannolikt från Malmö hamnområde. Inga ungar blev flygga.

1999: 17 par: 26 flygga eller nästan flygga ungar 15 juni.

2000: 12 par: Allt prederades av räv.

2001: Inga häckande par.

2002: 10 par: Få par kläckte, blott en unge sågs vid stranden och den försvann strax.

2003: Ett par. Boet rövades.

2004: 10 par: Två flygga ungar.

2005: 19 par: Sex kullar kläckte 3+1+2+1 växte upp.

2006: 22 par: 4+1 ungar växte upp. Ytterligare några omläggare kläckte, men ungarna förlorades strax.

2007: 10 par: God kläckning och 10–15 flygga ungar.

2008: 5 par: Haveri. Omläggning strandzon. Nya haveri. En unge i juli blev tio dagar.

2009: Skärfläckan avstod helt från att häcka.

2010: 2 par: Prederades under ruvning.

2011: Inga häckande par.

2012: 4 par: 1+3+4 ungar sågs. Två blev flygga.

2013: inte mindre än 17 par registrerades. Två kullar trampades i samband med kosläppet 18 maj, medan resterande kullar kläckte bra. Men sen var det slut på framgångarna. Ungarna försvann nämligen i rask takt och ingen av dem nådde flygg ålder. Eftersom räven saknades i år får anledningar sökas på andra håll och bland möjliga predatorer kan nämnas röd glada, brun kärrhök, kråka, trut, mink och iller. Eftersom ingen fågelpredation har iakttagits faller misstanken starkast på mink och/eller iller. Betet i strandfällan uteblev helt under häckningssäsongen och den höga frodiga vegetationen innebar problem för ungarna att nå ut till kustlinjen – ännu en möjlig anledning till det usla resultatet.

Tre skärfläckeungar växte dock upp i bukten, men här handlade det om två par

som vandrade in med sina ungar från Norra hamnen i Malmö. Dessa landsteg längs med deponivallen och tack vare ständigt lågvatten lyckades tre av de fem ungarna nå flygg ålder.

2014: 17 par skärfläcka misslyckades helt. Förstakullarna togs av räv under ruvningen och av tre omläggare kläckte bara ett par med säkerhet. Ungarna försvann dock i spädd ålder.

2015: 12 par: Det sågs inga rävar på ängarna under häckningstid vilket bland annat gynnade skärfläckorna som därmed kläckte bra. Då skonorna på ängarna dessutom höll vatten ovanligt länge så överlevde en hel del ungar de första kritiska veckorna. Hur många som verkligen blev flygga vet vi inte, men minst fem, kanske tio blev resultatet för de tolv häckande paren.

2016: 17 par: Skärfläckorna ruvade i fred trots att det fanns räv i närområdet, men kosläppet skedde några dagar för tidigt för deras del. Åtskilliga av de 17 parens bo trampades då sönder. Minst tre par kläckte och totalt blev det fem flygga ungar.

2017: 12 par: Våren var sen och detta påverkade flera arter. Bland annat verkade skärfläckorna ha svårt att komma igång och antalet häckande par blev bara tolv. Alla kläckte dock inte trots uteblivet tramp från kreatur – möjligen tog räven några äggkullar. Trots att ängarna höll invatten hela säsongen blev slutresultatet bara fyra flygga ungar ur två kullar (1+3).

2018: 18 par: För skärfläckorna gick det dåligt trots det högsta antalet häckande par sedan 2006. Av 18 par kläckte bara ett och totalt blev det bara en flygg unge. 14 par lade om på reveln i juni men för dessa blev det totalt misslyckande. Högvatten tog flera bon 21 juni och de cirka fem par som kläckte senare förlorade samtliga ungar.

2019: 29 par: Häckningsplatsen för nästan alla (27 par) blev reveln. Trots en körare med

høgt vattenstånd 2 maj lyckades flertalet par kläcka sina ungar. De som förlorade äggen vid högvattnet lade nämligen om. De flesta skärfläckorna vandrade med sina ungar till stranden strax efter kläckning och som mest sågs 32 hyfsat stora ungar. Hur många som verkligen blev flygga är okänt men vi gör bedömningen att antalet ligger mellan 15–30. Bland skärfläckorna slog sig även sex par småtärnor ner och tre av dem lyckades producera nio flygga ungar.

2020: 21 par varav tolv lade om på reveln där alla togs av högvatten. Inga ungar alltså.

2021: 6 par: Skärfläckorna ratade till stor del lokalen detta år. Blott sex par sågs ruvande – fyra på ängarna och två på reveln. Samtliga misslyckades men paren på reveln lade om bara för att åter misslyckas p.g.a. högvatten och predation. Vi var beredda att sätta noll ungar för detta år när ett par plötsligt dök upp med relativt små ungar i juli. Om paret lagt om i lönndom på ängarna eller om de vandrat (simmat) från Norra hamnen är dock okänt. En unge växte upp till flygg. Ett annat par anlände med flygg unge till området och stannade ett par veckor.

2022: 3 par: Skärfläckorna visar en negativ trend. Från hela 29 par 2019 och 21 par 2020 blev det bara sex par i fjor och ynkliga tre par.

2022: Det gick dessutom uselt för dessa tre – några ungar kläcktes, men de blev bara få dagar gamla.

2023: 8 par: Flera bon prederades. Fyra kullar kläckte och tre ungar blev flygga.

2024: 5 par: Skärfläckorna har varit få under senare år och i år kunde vi bara konstatera fem häckande par. Minst tre kullar kläckte minst nio ungar men ingen överlevde uppväxten. En unge följde med föräldrarna till reveln och klarade sig bland alla kråkor och trutar i två veckor. Men sen tog det slut. Den allra sista ungen uppehöll sig längs stranden, men togs till slut, enligt uppgift av en – vit stork!

2025: 20 par: Det såg inledningsvis bra ut, men sen kom bakslagen. Nio par sågs ruvande på Tågarps hed i maj och flera av dem kläckte ungar. Dessa dog dock under uppväxten och de flesta i tidig ålder. Men skärfläckorna satsade på nytt och denna gång på den steniga mellersta reveln. Här noterades 48 skärfläckor varav ett tjugotal ruvande 15 juni och situationen utnyttjades även av fem par småtärnor. Det såg mycket bra ut. Men sen kom tre omgångar med högvatten under perioden 19–29 juni, varav den senare översvämde samtliga revlar totalt. Det gick alltså åt helvete med såväl skärfläckornas som småtärnornas äggkullar och slutresultatet för lokalen blev noll ungar av båda arterna. Redan 1 juli hade merparten av skärfläckorna lämnat lokalen.

2026: Det såg inledningsvis bra ut, men sen kom bakslagen. Sex par sågs ruvande i maj –

fyra på Tågarps hed och två vid Krickesjön. Flera av dem kläckte ungar men dessa dog under uppväxten och de flesta i tidig ålder. Men skärfläckorna satsade likt ifjor på nytt och återigen på den steniga mellersta reveln. Här noterades ett tjugotal ruvande 13 juni (säkerligen inkluderande de misslyckade paren från ängarna) och situationen utnyttjades även av fyra par småtärnor. Det såg mycket bra ut. Men sen kom flera omgångar med högvatten som spolierade allt. Det gick alltså återigen åt helvete med såväl skärfläckornas som småtärnornas äggkullar. Men det blev ändå något positivt till slut. Ett par dök nämligen upp med tre små ungar 17 juli. De höll till nära Kalinaåns mynning och en unge försvann ganska snabbt. Ytterligare en försvann omkring 10 augusti, då nästan fyra veckor gammal. Men en unge nådde flygg ålder och lämnade området tillsammans med den enda kvarvarande föräldern 20 augusti.

Foto: P-G Bentz.

Appendix 2:

Backsvalan vid Spillepeng 1992–2026

1999: Detta var första gången under aktuell period som arten häckade i området. En befintlig grushög inne på Sysavs verksamhetsområde utnyttjades framgångsrikt under häckningssäsongen av ett 50-tal par backsvalor. Grushögen fick genast skyddsstatus och kommer framdeles att stå till backsvalornas förfogande.

2000: Kolonin i grushögen inne på Sysavs verksamhetsområde ökade från fjolårets 50 par till hela 250 par backsvalor. De slänter som Sysav hyvlat till under våren togs således tacksamt emot. Resultatet för förstakullen syntes vara mycket gott, medan delar av andra kullen förlorades till predatorer. I synnerhet var en iller mycket idog i sitt födosök, men även lärkfalk och tornfalk sågs plocka till sig backsvalor.

2001: Inför säsongen 2000 skapade Sysav två nya branter; en mot väster och en mot söder. Båda branterna accepterades och vi bedömde att 250 par häckade den säsongen. Första kullen blev mycket lyckosam, medan den andra delvis prederades av en idog iller. Inför årets (2001) säsong fick högen en helt ny utformning. Likt Massadaklippan i Israel tronade tre meter höga branter vettande åt alla väderstreck, på toppen av den i övrigt sluttande högen. Illrar och andra presumtiva predatorer kunde ta sig upp till väggen, men knappast uppför densamma. Allt föreföll serverat och vi inväntade med spänning svalornas återkomst.

Den sena våren innebar att det dröjde. Några enstaka backsvalor besiktigade högen runt månadsskiftet april/maj men försvann snart igen. En vecka in i maj började skeptikern i vissa av oss ana oråd. Det vore ju själva f-n om de inte skulle återkomma! Den 7 maj grävdes det första hålet och den 9:e var aktiviteten i full gång. Härefter hördes backsvalornas behagliga knastrande närhelst man besökte området. Ordningen var återställd!

Fredagen 7 september sågs en unge i ett av bohålen och några få svalor var aktiva runt branten. De föreföll locka på ungen. Dagen efter var lokalen tom och säsongen till ända. Sommaren var slut. Men mellan dessa datum hade sannerligen mycket hänt.

Vi följde kolonins tillväxt och öden noga och presenterar framdeles resultatet i en uppsats i *Ornis Svecica*. Kort kan nämnas att omkring 300 par bedömdes häcka och att ungproduktionen var god. Under veckorna i mitten av juli var Spillepeng formligen nedlutsat av backsvalor, t.ex. observerades omkring 1 000 backsvalor svärmande över grushögen om aftonen 8 juli. Vi tolkade det som om svärmen bestod av förstakullens ungar med tillhörande ledsagare – synen var mycket behaglig.

Under arbetet med att mäta bohålens djup häpnade vi åtskilliga gånger! Vi fann 39 hål djupare än 99 cm, varav det längsta mätte hela 138 cm. Förmodligen är grushögen på Spillepeng optimalt grävvänlig

Tidigt om morgonen 30 juni (det var i sanning en ljuvlig morgon) ringmärkte vi under Christer Perssons ledning 203 backsvalor, varav 20 årsungar. Under perioden 14 juli till 4 augusti ringmärktes ytterligare 64 fåglar, varav 40 årsungar. Således märktes totalt 267 backsvalor. Blott en främmande kontroll gjordes; en adult fågel som tidigare under året ringmärkts i kolonin i Maglarp utanför Trelleborg. Ett återfynd har inkommit; en kontroll av en adult hanne på känd rastlokal i Ungern 11 september 2001. I samband med ringmärkningen kontrollerade vi också förekomsten av fästingar och den var hälsosamt låg, förmodligen på grund av att samtliga bohål var nygrävda och därmed obegagnade.

2002: Vår backsvalekoloni låg orörd sedan förra säsongen. Detta innebar att svalorna hade mindre utrymme att gräva nya hål i, eller att de var hänvisade att begagna gamla hål. Det senare förefaller inte vara särskilt attraktivt eftersom ohyrn ligger och väntar i gamla bobalar. Summan av det hela blev att kolonin halverades till omkring 150

par. Dessa hade emellertid en framgångsrik förstakull vilken flög under första juliveckan. Andrakullarna blev däremot färre och mindre framgångsrika. Flertalet individer hade lämnat koloni i mitten av augusti. En tornfalk specialiserade sig på fångst av backsvaleungar. Den satt på vakt intill kolonin och tog en hel del av de ungar som kröp fram till mynningen. Möjligen inverkade dessa dagliga trakasserier menligt på andrakullarna. Under hösten justerades grushögen, så till nästa säsong väntar fräscha branter. Vi gjorde en större fångstinsats och resultatet blev 142 nymärkningar samt ett tiotal kontroller av fjolårsmärkta fåglar. Bland annat kontrollerades en hos oss fjolårsmärkt individ som också kontrollerades på rastplats i Ungern i september 2001.

2003: Vår stolthet – backsvalekolonin, gladdde oss i år med rekordmånga par och rik ungdomproduktion.

Redan 11 maj sågs de i intensiv trafik med bomaterial (framför allt vita fjädrar). Åtskilliga bohål var således färdiggrävda redan vid detta datum. Kolonin växte snabbt till rekordantalet 350 bebodda bon och förstakullen flög från och med sista juniveckan. Framgången tycktes ha varit maximal och under veckorna som följde fanns det väldigt många backsvalar på Spillepeng. Förutom en lyckad jakt av lärkfalk noterades ingen predation under hela säsongen. Backsvalorna var därför mycket mer harmoniska än under fjolåret då varningslåten och tillfälliga flykter från området var frekventa (bl.a. var katt och tornfalk idogt närvarande 2002). Uppskattningsvis 200 par drog framgångsrikt fram även en andra kull och vi misstänker att det också blev några tredjekullar (eventuellt sena andrakullar). Den 13 september sågs den sista ungen sittande i bohålets mynning. Därefter var 136 dagars intensiv och framgångsrik backsvaleproduktion till ända. Och en jobbig tystnad lade sig över nejden!

Vi gissar på 350 x 3 ungar i förstakullen och 200 x 3 ungar i andrakullen. Det innebär i så fall 1 650 nya backsvalar från Spillepeng. Ef-

tersom denna koloni är helt befriad från andra hot än naturlig predation är antagligen framgången här inte representativ för hela Skåne. Dock kan misstänkas att väderförhållanden och andra betingelser var goda under 2003, varför reproduktionen bör ha varit åtminstone hyfsad för Skåne som helhet. Eftersom backsvalan inventerades i hela Skåne 2003 vet vi att kolonin på Spillepeng var den femte största i landskapet.

2004: Säsongen 2004 blev inte riktigt lika lyckad som fjorårets. Den blev inte dålig, men som sagt inte i paritet med den makalösa säsongen 2003. Årets räkning stannade vid 325 par, vilket var 25 färre än förra året – alltså ungefär lika många. Men om uppfödningen av fjolårets kullar, såväl första- som andrakullarna, gick som på räls, så hade svalorna det betydligt jobbigare i år. Främsta orsak här till var det bedrövliga vädret under långa perioder under högsommaren. Det är inte lätt att finna mat till insektsätande ungar när det spöregnar och blåser kuling! Därtill kom frekventa attacker från diverse predatorer. Dessa attacker var betydligt fler och aggressivare i år än under fjoråret. Först ut var en skata som specialiserade sig på ungar i bohålen. Den tog kanske inte så många ungar, men skatans blotta närvaro i området skapade berättigad oro i kolonin. Svalornas varningslåte hördes också ofta under juni månad. När skatan tröttnade tog tornfalksparet från Arlövs Sockerbruk vid istället! Säsongen 2004 var enligt uppgift sork- och musfattig och tornfalkarna fick därför välja alternativa byten till sina nu flygga ungar. Backsvaleungar var ett av dessa alternativ och framför allt hanen blev ganska effektiv i sin jakt. Faktiskt betydligt effektivare än specialisten lärkfalken. Den senare var särdeles aktiv i kolonin under framförallt några veckor i månadsskiftet juni/juli. Dock såg vi aldrig någon lyckad jakt från lärkfalkens sida under årets säsong. Något vi alltså gjorde vad gäller tornfalken! Åtskilliga gånger under några intensiva veckor till och med. Och när falkarna lugnade ner sig var det dags för sparvhökssträcket!

En hel del av de sparvhökar som passerade Spillepeng tog en lov runt backsvalekolonin och ytterligare unga eller gamla svalor blev rovfågelmät. Backsvalorna hade det inte lätt under denna säsong. Och varningslätet fortsatte att ljuda över nejden!

Väder och predation gjorde alltså att förstakullarna resulterade i betydligt färre ungar 2004. De var dessutom rejält senare än under fjolåret – cirka 14 dagar. Samma sak med andrakullarna – färre ungar och senare kullar. Men allt till trots så föddes en ny generation backsvaleungar fram på Spillepeng. Exakt hur många ungar det blev kan vi omöjligt veta, men sannolikt tillräckligt många för att det ska gå ihop på sikt. Nästa år gäller andra omständigheter. Vädret kan svårligen bli sämre och tornfalkarna finner kanske åter sorkrika marker. Vi får se hur det blir.

2005: Första ex sågs 30 april. Sedan vår. Började gräva på allvar cirka 4 maj: 118 hål 8 maj, 144 hål 10 maj, 252 hål 15 maj, 460 hål 23 maj.

Räligt ras mellan 26–27 maj. Cirka en femtedel av kolonin och säkert drygt 100 hål föll. Kvar fanns nu cirka 225 + 246 hål. Ytterligare flera småras följde under säsongen. Dock gick stora delar av förstakullarna fram. Drygt 800 hål räknades i juli (svalorna grävde mycket tätt), men bedömningen av antalet häckande par (förstakullar) stannade på 300. Det ska dock sägas att rasen och ständigt nygrävda hål försvårade bedömningen avsevärt. Från och med skiftet augusti/september hade flertalet backsvalar lämnat kolonin. Några sena kullar sågs i hålen de första dagarna i september och den 9:e sågs de sista två individerna runt kolonin.

2006: Första observationen, av sex ex, gjordes på morgonen 22 april. Det var en fin morgon! Första grävning 1 maj av cirka 50 ex. och 235 hål 8 maj. 381 hål 15 maj. 530 hål 22 maj. 631 hål 29 maj. 680 hål 4 juni. 688 hål 15 juni. Beräknat antal par 440. Förstakullarna gick fram mycket bra och i princip helt utan förluster via ras eller predation.

Däremot stördes andrakullarna allvarligt av däggdjurspredation – sannolikt iller, möjligen mink. Från början av augusti avtog antalet svalor markant och redan den 16:e var kolonin övergiven. Klösspår vid åtskilliga hundra bohål påvisade tydligt att predation eller predationsförsök ägt rum. Hur många ungar som andrakullarna resulterade i vet vi inte. Men många kan de knappast ha blivit. En notis som berättar om förstakullarna finns i *Anser* 3:2006.

10 aug: mkt få svalor, mkt klösspår

12 aug: ca 5 svalor

13 aug: <10 svalor

16 aug: 2 svalor

2007: Branten grävdes 4 april. Gick ej tidigare p.g.a. för hög vattenhalt och därmed rasbenägenhet.

Första backsvalan för året – en individ – hördes och sågs 11 april, vilket var ovanligt tidigt. Därefter var det emellertid trögt och fattigt resten av månaden. Den 1 maj noterade vi 20 grävande svalor, men dagarna efter var det återigen tomt. Ännu 10 maj var det få fåglar i området. Först den 13:e ökade aktiviteten. På förmiddagen denna dag grävde 50 fåglar och på kvällen fanns hundratalet på plats. Kolonin var svårare att inventera i år, eftersom en del gamla hål fanns kvar. Vi noterade dock en kraftig minskning och antalet häckande par stannade vid omkring 150. Den 17 juni startade vi årets ringmärkning genom att fånga 21 adulta fåglar. På grund av kommande omständigheter blev detta den enda ringmärkningsansatsen detta år.

Backsvalorna var nämligen årets riktigt stora olycksbarn. De kom alltså sent till området och var dessutom betydligt färre än under senare år. Lyckligtvis skulle det visa sig! De cirka 150 häckande paren for nämligen mycket illa under de kraftiga sommarregnen, med början midsommarafton och med kulmen torsdagen 5 juli. Förstnämnda regn raserade en tredjedel av kolonin, medan sistnämnda raserade resten. Ytterligare trist är att stora, i princip flygga, ungar fanns i bona

under katastrofdygnet. Redan dagen efter det stora raset började dock ett hundratal svalor att gräva nya bogångar. Vilken överlevnads-kraft! Men det var inte backsvalornas år i år. Strax dök nämligen en för området ny predator upp. En räv. Denne grävde ur åtminstone 40 bohål. Ett fåtal kullar hann ut före regn-torsdagen och några undgick också räven. Men vi tror inte att det rörde sig om fler än omkring 20 kullar totalt. Sista observation av backsvala i området (få fåglar – bl.a. unge i hål) gjordes 29 augusti.

2008: Branten grävdes 16 april. Hela sträckan denna gång. Såg mycket bra ut. Första svalan 24 april. Få fåglar hela april. 20-tal 2 maj. 275 bo 25 maj. Ca 200 förstakullar framgångsrika. Grävning för andrakullar omkring 1 juli. Första rävgrävning natten 4–5 juli. Ett bo utgrävt. Rester av ad (vinge) plus juv. Ytterligare två bo plundrades, sedan var förstakullarna mangrant på vingarna. Regnstorm natten 4–5 augusti. Inga ras. Ca 100 andrakullar fortskred. Räv grävde några bo, kanske tio, 6–8 augusti. Ungar ute fr.o.m. 9 augusti. Räv grävde ytterligare några bo, men merparten klarade sig. Antalet individer vid branten minskade kraftigt de sista augustidagarna och 1 september sågs två ex. Sedan var det över för 2008.

2009: Lars Erik Nygren såg årets två första backsvalor 14 april. Därefter gick det mycket trögt en bra bit in i maj. Exempelvis noterades 5 ex 9 maj, 30 ex 10 maj, 50 ex 15 maj, 150 ex 21 maj och minst 300 ex 24 maj. Sistnämnda dag räknades också ganska precis 300 hål. En kortvarig, men intensiv regnstorm 26 maj orsakade inga skador. Det gjorde däremot ihållande och stundtals kraftigt regn 11–12 juni. Halva branten med cirka 150 hål rasade då. Därefter förekom inga ras, ej heller någon noterad predation. Råvarna lämnade t.ex. kolonin helt ifred i år – kanske för att kaninerna var så många.

Vi räknar med att 220 par häckade när kolonin var fullbesatt. Flygga kullar noterades från sena juni till början av september. Häck-

ningarna var inte koordinerade utan kullarna flög ut efterhand. Detta gjorde att antalet flygga ungar var svårt att uppskatta. Allt tyder dock på att kolonin lyckades bra. Under slutfasen noterades stora ungar i minst 24 hål 22 augusti, i sex hål 3 september, i fyra hål 6 september och i ett hål 8 september. Sista observationen gjordes 9 september då en vuxen backsvala sågs vid kolonin.

Etthundra ex ringmärktes. Två kontroller gjordes: En svala var märkt som ungfågel på sovplats i Klagshamn augusti 2007 och den andra var märkt som adult hanne i en koloni vid Västra Kärrstorp (Svedala) tre veckor före kontrollen på Spillepeng. Den senare är ett bra exempel på att backsvalorna besöker olika kolonier innan de bestämmer sig för häckning – eller finner lämplig partner.

2010: Branten skrapades i början av december 2009 och såg mycket bra ut inför den stundande säsongen. Den övervintrade också väl – ras- och kaninskadorna var få. Våren 2010 var sen och kylig och förmodad brist på föda innebar en ovanligt sen etablering av kolonin. Vi såg inte de första svalorna förrän 1 maj. Då uppehöll sig ett drygt 20-tal vid kolonin under förmiddagen. På Artportalen finns dock en rapport om sex backsvalor redan 25 april. Ännu 14 maj hade blott få svalor setts vid få tillfällen. Några dagar senare, 17 maj, var ett 20-tal backsvalor aktivt grävande och därefter var kolonin definitivt på gång. Den 23 maj räknades 120 hål och runt månadsskiftet maj/juni var merparten av hålen grävda. Under ett par hektiska dagar transporterades nu mängder med bomaterial – gräs, torkad tång och fjädrar – till bona. Antalet hål kulminerade 4 juni då 230 räknades. Vi uppskattade antalet häckande par till 200 och första kullens ungar gick fram utan någon som helst störning. Dessa var flygga runt 10 juli och då gjordes också säsongens enda fångst för ringmärkning. Vi nöjde oss med 43 fåglar, varav cirka hälften var juvenila.

Backsvalor drabbas ofta av fästingangrepp och under de två föregående säsongerna var vi ombedda att samla in fästingar till

ett forskningsprojekt. Resultatet var bra för svalorna, men dåligt för projektet under dessa säsonger – vi hittade nämligen bara en fästing (som vi dessutom skickade till fel adress). I år fanns inget projekt, men givetvis en hel del fästingar! På åtskilliga individer satt upp till fem feta fästingar i huvudregionen. Denna omfattning av fästingangrepp har vi aldrig förr noterat hos lokalens backsvalor. Fästingarna avlägsnades givetvis innan fåglarna släpptes.

Andrakullarna var i vanlig ordning färre och en del av dessa utsattes också av predation från ett par skator. En lärkfalk gästade också området vid några tillfällen och i början av augusti började även sparvhökar att intressera sig. Backsvalornas varningsläte ljud betydligt oftare under senare delen av häckningssäsongen. I slutet av augusti flög större delen av andrakullarna och 5 september fanns det stora ungar i blott två bon. Den sista backsvalan med anknytning till kolonin sågs 9 september.

2011: Branten putsades rejält i slutet av mars och stod därmed fix och färdig för återkommande backsvalor. De första, 12 ex, sågs på morgonen 25 april. Säsongen artade sig väl och 6 juni räknades 720 hål. Eftersom branten var skrapad inför säsongen vet vi att samtliga hål grävts ut under året. Vi räknar med att 70 % av bona är bebodda och det gav ganska precis 500 häckande par. Det var nytt rekord för kolonin (det gamla var från 2006, då 440 par häckade) och ett efterlängtat lyft efter ett par sämre säsonger med blott omkring 200 häckande par. Häckningssäsongen blev odramatisk och i utan allvarliga ras vilket borgade för god ungproduktion.

Goda kullar och i princip rasfritt. Ett mindre ras i juni, men det var ganska ytligt och flertalet hål klarade sig.

Vi ringmärkte 108 individer, varav ungefär hälften var flygga årsungar. I samband med ringmärkningen kontrollerade vi sju fåglar – fem egna och två främmande. Tre av våra egna var märkta som ungar 2010. De främmande fåglarna var dels en 4K-fågel, ursprungligen ringmärkt vid sovplats vid Bunkeflo i augus-

ti 2008. Denna fågel kontrollerades vid en häckningskoloni i Limhamns kalkbrott 2009. Den andra kontrollen gällde en adult fågel, märkt som hanne vid en koloni nära Svedala i juni 2010.

Sedvanlig avtrappning prio september och sista obsen den 10:e.

2012: Branten skrapades i mars och de första fem svalorna sågs 28 april. I början av maj fanns omkring 100 individer på plats. Den 15 maj räknades 344 hål, 20 maj räknades 434 hål och slutresultatet 564 hål räknades 10 juni. Vi räknar, som sagt, med att 70 % av hålen är besatta och detta ger då 395 häckande par 2012. Det var 105 par färre än under rekordåret 2011. Häckningarna förlöpte i stort sett utan störningar och utan nämnvärd predation

Vi ringmärkte 177 individer och kontrollerade tolv redan märkta fåglar. Av dessa var nio våra egna och de var i huvudsak märkta som adulta häckande individer. De äldsta var 4K+-fåglar. En unge från 2011 kontrollerades också. De tre övriga individerna var märkta på lokaler i närområdet – en 5K märkt i Bunkeflostrand 2008 (tidigare kontrollerad av oss 2011), en 3K+ märkt i Gessie 2010 och en 2K+ hanne märkt i en koloni i Västra Kärrstorp (Svedala) blott 15 dagar innan kontrollen på Spillepeng gjordes.

Den 4 september sågs 13 backsvalor vid branten. Det blev årets sista observation.

2013: På grund av den ovanligt långa och sega vintern kunde branten inte skrapas förrän i början av april. De två första svalorna sågs redan 15 april trots den mycket sena våren. Men fr.o.m. den 12 april blev det mycket mildare.

Rekordmånga hål – 842 vid räkning 2 juni. gav 589 par. Ringmärkning av 212 individer gav kontroller av 14 egna och en fransk- och en italienskmärkt. Blott marginella ras. Minst 500 ungar på trådar på ängarna 17 juli. Successiv utflygning i år. Såg fyra svalor plus ungar i tre hål 4 september. Därefter inga svalor trots besök 5, 6 och 7 september. Tolv bon skickades till England för en studie av loppor.

2014: Året blev ett mellanår för backsvalorna. Närvaron var det inget fel på och antalet hål blev nästan lika många som ifjol, nämligen 737. Antalet häckande par beräknades till 516. Förstakullarna gick fram ganska bra, men därefter blev det stora störningar i kolonin genom främst rävpredation. Åtskilliga andrakullar grävdes ur och en del av kolonin flyttade till en jordhög, mer centralt inne på deponiområdet. Här grävdes omkring 100 hål, men hur framgångsrika dessa utbrytare blev, hann vi inte följa upp. Ringmärkningen inskränkte sig i år till jämnt 100 individer – 59 adulta och 41 juvenila. Märkligt nog gjorde vi inte en enda kontroll av tidigare märkta.

Rävens härjningar i kolonin innebar att backsvalorna lämnade oss tidigare än normalt detta år. Redan i mitten av augusti var det blott få individer kvar.

2015: Årets nio första svalor sågs över branten 27 april och 9 maj räknades 341 bohål. Den 20:e hade antalet hål ökat till 776 och sluträkningen 6 juni gav 910 hål. Enligt vanlig beräkning blev det 637 par, vilket var ett nytt rekord. Den 19 juni skedde ett större ras som ödelade ca 10 % av kolonin och den 27:e skedde ytterligare större ras som på nytt ödelade cirka 10 % av kolonin. Dessa ras skedde efter ett mindre rävangrep under natten. Vi kunde frigräva ca 30 hål och rädda ett 25-tal levande individer. Dock fick vi fram lika många döda eller döende. I samband med skarpa regn 8–9 juli skedde ytterligare ras, men då var förstakullarna ute i hög grad. Halva branten var rasskadad i mitten av juli, men därefter upphörde rasen och andrakullarna gick fram bra och mangrant. I början av september sågs fortfarande ett 20-tal fåglar, men de försvann efterhand och de två sista sågs 6 september. Trots rasen måste årets häckningssäsong betraktas som framgångsrik.

Under framför allt juli och augusti jagade en lärkfalk och en tornfalk tämligen ofta i kolonin och den senare sågs ta flera ungar i bohålsöppningarna. Lärkfalkens mer "sportsliga" jakt blev däremot ofta resultatlös. Övrig predation var försumbar – räven var t.ex. inte sär-

skilt aktiv i år. Årets ringmärkning inskränkte sig till 78 individer, varav 19 årsungar. Två kontroller av egna märkningar gjordes – de var märkta som adulta 2013 och 2014.

2016: Branten skrapades i februari och såg bra ut i april. Skrapningen utfördes i ca 80 graders lutning, vilket visade sig vara bra. Årets första backsvalor, 8 ex, sågs vid middagstid 16 april. Det var ett kort besök. Antalet hål räknades 5 maj (425), 15 maj (631) och 3 juni (707). Det gav 495 häckande par. Minskningen av antalet häckande par sedan rekordåret 2014 (637 par) kan bero på "konkurrens" från nyanlagda och framgångsrika branter i Lomma kommun. Från och med ca 25 juni sågs många ungar i hålen och utflygningar skedde därefter successivt. Ett litet ras drabbade ca 5 bon i branten 2 juli efter en del regnskurar och ytterligare små ras följde under en veckas tid. Totalt påverkades ca 50 hål. Därefter var det rasfritt resten av säsongen och det blev mycket lyckade såväl första- som andrakullar. Den 27 augusti fanns det stora ungar i minst sju hål, men sedan gick det snabbt utför och de sista två individerna sågs 3 september. Ringmärkningen skedde i små doser och totalt blev 13 ungar och 30 adulta försedda med ring. Vi gjorde också flera intressanta kontroller. En gällde en individ som vi själv märkte som unge 2012 och som nu alltså var fyra år gammal. Än intressantare var återfångsten av den italienmärkta backsvala som vi kontrollerade redan 2013. Den ringmärktes i norra Italien under vårflyttningen 2013 och har sannolikt häckat i vår brant även 2014 och 2015.

2017: Branten skrapades 14 mars. Efter en kall och tämligen blöt april dröjde det ända till 2 maj innan de första fem svalorna dök upp vid branten. Dagen efter sågs 15.

Hålen räknades 12 maj: 185, 20 maj: 445 och 29 maj: 520. Detta gav 364 par.

Den 2 juni upptäcktes drygt tio större utgrävningar av räv. Dagen efter var ytterligare några hål utgrävda. Fr.o.m. detta datum gick det ej längre att hålla koll på antalet grävda

Foto: P-G Bentz.

hål. Rävans angrepp gjorde branten instabil och åtskilliga ras följde. Den 8 juni var antalet hål nere på 247, men 23 juni var antalet 351. Den 10 juli var antalet hål blott 229 varav ca 75 var nya i östra delen. Rävangreppen eskalerade under senare delen av sommaren och fortsatte fram tills andrakullarna flög ut 25 augusti. Ungar i minst sex hål hade setts dagarna före. Den sista ungen i hål sågs 26 augusti och de två sista flygande svalorna sågs 27 augusti. Såväl första som andrakullarna producerade blott få ungar.

2018: Branten skrapades ganska sent, datum ej noterat, men bör ha varit prio april. Första fyra svalorna sågs 21 april och ett idogt hålgrävande tog fart omkring 1 maj. Vi räknade 340 hål 10 maj, 449 hål 18 maj och 455 hål 30 maj. Detta gav 319 häckande par. Den varma och torra sommaren var uppenbarligen mycket gynnsam för svalorna och förstakullarna lyckades till i princip 100 %. Inga ras och ingen predation utöver marginell sådan av torn- och lärkfalk samt skata.

Andrakullarna var snabbt avklarade och även de mycket lyckosamma och utan ras. Vi ringmärkte 4 augusti och fick då mest 1K-fåglar. Det fanns då fortfarande många svalor i området. Men en vecka senare var kolonin så gott som öde och vi kunde bara konstatera aktivitet i fem bohål.

Under säsongen ringmärkte vi 91 individer varav 30 1K-fåglar. Vi kontrollerade dessutom sex redan ringmärkta – tre främmande kontroller och tre egna, varav en var märkt som 2K 2014.

I samband med ringmärkningen undersöktes förekomsten av fästingar. Inga sådana sågs, men vid senare kontroller av bomaterial hittades åtskilliga 1 mm stora fästingar samt några få större. Det fanns också rikligt med både löss och loppor i bomaterialen.

2019: Branten skrapades i början av april. Vi nöjde oss dock med nederdelen och lät toppen vara intakt med sin vegetation eftersom den varit stabil hela vintern. De två första svalorna sågs 18 april. Kraftigt inflöde först 9 maj, då ett femtiotal svalor sågs och grävde.

Räkning 19 maj gav 72 hål i väster och 55 i öster. Sluträkning 2 juni gav 90 hål i väster och 192 i öster. Totalt 282 hål och 204 par. Vi noterade att backsvälorna bara grävde i de partier där gamla hål inte fanns. Centrala delen av branten innehöll en hel del gamla hål och den attraherade alltså inte alls svalorna. Häckningarna gick bra och rasen var försumbar. Sista obsen av tio individer gjordes den 1 september. Sen var säsongen över.

2020: Hela branten skrapades 26 mars och vi tog inte så djupt i år. Det innebar att rester av flera hål låg i dagen. De första individerna sågs 20 april och när grävningen började stod det klart att svalorna undvek de partier där gamla hål syntes. Hela kolonin koncentrerades till ett centralt område som var effektivt skrapat. Här grävdes 180 hål, vilket innebär 126 par – det sämsta resultatet sedan premiäråret 1999. Häckningarna lyckades dock väl och några ras noterades inte, ej heller någon egentlig predation.

De sista svalorna för säsongen noterades 27 augusti. Två individer som ringmärktes i vår koloni 2018 – en 2K+ och en årsunge – kontrollerades i år i kolonin vid Björkelundadammen vid Oxie.

2021: Endast sporadiska besök vid kolonin i tidigt skede, därefter helt tyst. Kolonin lokaliseras senare till en jordhög på Flintränegatan nära Oljehamnen. Första utevaron sedan starten 1999.

2022: Branten justerades något i mars. Inga större skrapningar nödvändiga. Det handlade mest om att rensa foten på branten. Första tre svalorna sågs 24 april. Den 30 april noterades 30 ex grävande och 7 maj räknades 177 bohål. Antalet hål 20 maj var 441 och 5 juni var det 493 hål. Då bestämdes antalet häckande par till 345. Häckningarna gick initialt bra, men när rävungarna växt till sig blev det en ganska omfattande predation, främst genom grävning uppifrån. Men årets resultat bedömdes ändå ha varit hyfsat. Inga ras förekom under säsongen. Den sista svalan sågs 13 september.

Foto: P-G Bentz.

2023: Hela högen lades om helt under hösten 2022 och branten skrapades i mars 2023. Den 18 maj fanns 290 hål och 4 juni 375 hål. Samma antal räknades 20 juni. Ett flertal ras skedde i högra delen under juni, medan den vänstra var intakt och varifrån många förstakullar blev flygga. Men i samband med kraftiga regn 10–13 juli rasade även delar av den vänstra delen. 18 juli räknades 158 kvarvarande hål. Men ytterligare stora ras i samband med nya och ihållande regn 21 juli gjorde att ännu mer rasade och hela kolonin övergavs av alla utom ett fåtal par. Den 29 juli fanns bara 74 hål kvar. Lyckligtvis hade flertalet förstakullar lämnat bona när de allvarligaste rasen skedde så säsongen blev inte helt misslyckad. Under ovädret Hans 7–10 augusti havererade branten nästan totalt. Men tre hål fanns kvar och i ett matades det t.o.m. 28 augusti. Tre fåglar sågs 30 augusti.

2024: Delar av branten skrapades i mars. Svalorna ovanligt sena och de första tolv sågs först 12 maj. Grävning påbörjades direkt och 182 hål räknades 30 maj och 235 hål 8 juni. Detta gav 165 par. Tyvärr drabbades högen av flera ras under framför allt slutet av juni och början av juli. Antalet hål var nere i 210 den 23 juni och 170 hål som ansågs bebodda

räknades 30 juni. Men sedan fortsatte rasen och 6 juli var vi nere i 139 och 12 juli i 111 hål. Därefter lugnade sig rasen och de hål som klarade sig producerade ungar, så säsongen blev inte helt misslyckad. Ungar i ett hål sågs senast 6 september och de sista fyra backsvalorna 7 september.

2025: Branten skrapades i mars. Vi nöjde oss med en mindre nyskrapad brant i år eftersom vi var mycket osäkra på massornas hållfasthet. Istället sparade vi en del av fjorårsbranten. Vår oro om instabilitet be-sannades tyvärr och stora delar av den nyskrapade branten rasade i ett tidigt skede. Bäst gick det för de

cirka 50 paren som valde fjorårsbranten. Men även här blev det förluster och då genom att räven grävde ut flera hål. Som mest räknade vi 182 hål, vilket enligt vår beräkning motsvarade 127 par. Säsongen tog slut ovanligt tidigt och de sista backsvalorna vid kolonin sågs 19 augusti. Vi har nu haft dåligt resultat under flera år och måste få till bättre kvalitet på jordmassorna inför kommande säsongerna.

2026: Nytt material tillfogades branten under vintern och i mars skrapades en mindre del. Vi ville testa hur branten höll. De två första svalorna sågs 1 maj, men det dröjde till den 9:e innan det började grävas. Därefter gick det fort och det hela slutade med 74 bohål. Inte mycket att tala om, om vi jämför med toppåren, men arten har minskat kraftigt i hela landet sedan dess och vi gladdes åt att merparten av hålen var bebodda och att det gick bra för de flesta. Några hål grävdes dock ut och vi misstänker iller. Räknar vi enligt vår traditionella beräkning med att 70 % av hålen är bebodda blev det 52 par 2026. Men vi tror att det fanns ytterligare ett tiotal par. Häckningarna förlöpte väl och förstakullarna flög i början av juli. Omkring 20 par satsade på en andrakull och vi bedömer att de flesta blev lyckosamma. De sista backsvalorna vid kolonin sågs 27 augusti.

